

INSTITUT ZA HRVATSKI JEZIK I JEZIKOSLOVLJE
Javni znanstveni institut Republike Hrvatske

PROGRAM ZNANSTVENIH ISTRAŽIVANJA
I STRATEGIJA RAZVOJA INSTITUTA ZA
HRVATSKI JEZIK I JEZIKOSLOVLJE
2017. – 2021.

Zagreb, prosinac 2016.

Sadržaj

1. SVRHA OSNIVANJA I RADA INSTITUTA ZA HRVATSKI JEZIK I JEZIKOSLOVLJE	4
2. USTROJ INSTITUTA ZA HRVATSKI JEZIK I JEZIKOSLOVLJE	4
2.1. Organizacijska struktura	4
2.2. Tijela IHJJ-a.....	5
Upravno vijeće	5
Ravnatelj.....	5
Znanstveno vijeće Instituta.....	5
3. ANALIZA ZNANSTVENOGA POTENCIJALA I POLOŽAJA IHJJ-a U ZNANSTVENOME OKRUŽJU	5
3.1. Struktura zaposlenika	6
3.2. Istraživački projekti 2011. – 2016.....	6
3.3. Izdavački projekti 2011. – 2016.	7
3.4. Pokazatelji znanstvene djelatnosti.....	9
4. RAZVOJ INSTITUTA ZA HRVATSKI JEZIK I JEZIKOSLOVLJE 2017. – 2021.....	11
4.1. VIZIJA	11
4.2. MISIJA	11
4.3. STRATEŠKI CILJEVI IHJJ-a.....	12
4.3.1. ANALIZA OKRUŽJA (<i>SWOT</i> ANALIZA).....	12
5. PROGRAM RADA TEMELJNIH ISTRAŽIVANJA TE DETALJNA RAZRADA ISTRAŽIVAČKIH TEMA I CILJEVA PO ZNANSTVENIM ODJELIMA IHJJ-a	15
5.1. ODJEL ZA HRVATSKI STANDARDNI JEZIK	15
5.1.1. Temeljna zadaća.....	15
5.1.2. Odjelni projekti i suradnje – zatečeno stanje	15
5.1.3. Istraživačke teme i ciljevi u sljedećemu petogodišnjem razdoblju.....	16
5.1.4. Analiza okružja (<i>SWOT</i> analiza)	18
5.2. ODJEL ZA OPĆE JEZIKOSLOVLJE.....	19
5.2.1. Temeljna zadaća.....	19
5.2.2. Odjelni projekti i suradnje – zatečeno stanje	20
5.2.3. Istraživačke teme i ciljevi u sljedećem petogodišnjem razdoblju.....	21
5.2.4. Analiza okružja (<i>SWOT</i> analiza)	24
5.3. ODJEL ZA POVIJEST HRVATSKOGA JEZIKA I POVIJESNU LEKSIKOGRAFIJU	25
5.3.1. Temeljna zadaća.....	25
5.3.2. Odjelni projekti i suradnje – zatečeno stanje	25

5.3.3. Istraživačke teme i ciljevi u sljedećem petogodišnjem razdoblju.....	26
5.3.4. Analiza okruŕja (<i>SWOT</i> analiza)	29
5.4. ODJEL ZA DIJALEKTOLOGIJU	30
5.4.1. Temeljna zadaća.....	30
5.4.2. Odjelni projekti i suradnje – zatečeno stanje	30
5.4.3. Istraživačke teme i ciljevi u sljedećem petogodišnjem razdoblju.....	31
5.4.4. Analiza okruŕja (<i>SWOT</i> analiza)	31
5.5. ODJEL ZA ONOMASTIKU I ETIMOLOGIJU	32
5.5.1. Temeljna zadaća.....	32
5.5.2. Odjelni projekti i suradnje – zatečeno stanje	32
5.5.3. Istraživačke teme i ciljevi u sljedećem petogodišnjem razdoblju.....	33
5.5.4. Analiza okruŕja (<i>SWOT</i> analiza)	35
6. PLAN ORGANIZACIJSKOGA RAZVOJA IHJJ-a.....	36
6.1. Financiranje projekata iz vanjskih izvora.....	36
6.2. Politika zapošljavanja	36
6.3. Financijska disciplina i kontrola.....	37
6.4. Pobljšanje procedura i administrativne potpore	37
6.5. Popularizacija i promidŕbene aktivnosti IHJJ-a.....	37
6.6. Osnivanje Međunarodnoga znanstvenog savjeta	37
7. POKAZATELJI USPJEŠNOSTI PROVEDBE STRATEŠKOGA PROGRAMA ZNANSTVENIH ISTRAŽIVANJA.....	37

1. SVRHA OSNIVANJA I RADA INSTITUTA ZA HRVATSKI JEZIK I JEZIKOSLOVLJE

Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje središnja je hrvatska znanstvena ustanova za proučavanje i njegovanje hrvatskoga jezika.

Djelatnost Instituta obuhvaća temeljna znanstvena istraživanja u području humanističkih znanosti u polju filologije (grana jezikoslovlje), poglavito u vezi s povijesnim razvojem i suvremenim stanjem hrvatskoga jezika i jezikoslovlja.

Institut za hrvatski jezik kao znanstvenoistraživačka organizacija osnovan je 1948. godine, a nakon stupanja na snagu Zakona o ustanovama (NN br. 76/93) Uredbom Vlade Republike Hrvatske od 28. studenoga 1996. godine (NN br. 103/96) Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje osnovan je kao javna ustanova nad kojom je Republika Hrvatska stekla osnivačka prava. U skladu sa Zakonom o znanstvenoistraživačkoj djelatnosti (NN br. 96/93) i Zakonom o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (NN br. 123/03) Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje nastavlja raditi kao javni znanstveni institut u vlasništvu Republike Hrvatske.

Temeljna je djelatnost Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje definirana člankom 3. Uredbe o osnivanju Instituta (NN br. 103/96). Tim je aktom određena temeljna institutska djelatnost te strateški ciljevi radi kojih je Institut osnovan kao javni znanstveni institut. Sukladno Uredbi temeljna znanstvena djelatnost Instituta obuhvaća: znanstvena istraživanja, razvojna istraživanja, objavljivanje rezultata znanstvenih i razvojnih istraživanja, znanstveno osposobljavanje te održavanje i razvoj znanstvenoistraživačke infrastrukture u području humanističkih znanosti u polju filologije, a u vezi s povijesnim razvojem i suvremenim stanjem hrvatskoga jezika (proučavanje njegova standardnojezičnoga izraza, njegove povijesti, njegovih narječja i imenske baštine) i jezikoslovlja te visokostručna istraživanja i objavljivanje njihovih rezultata.

2. USTROJ INSTITUTA ZA HRVATSKI JEZIK I JEZIKOSLOVLJE

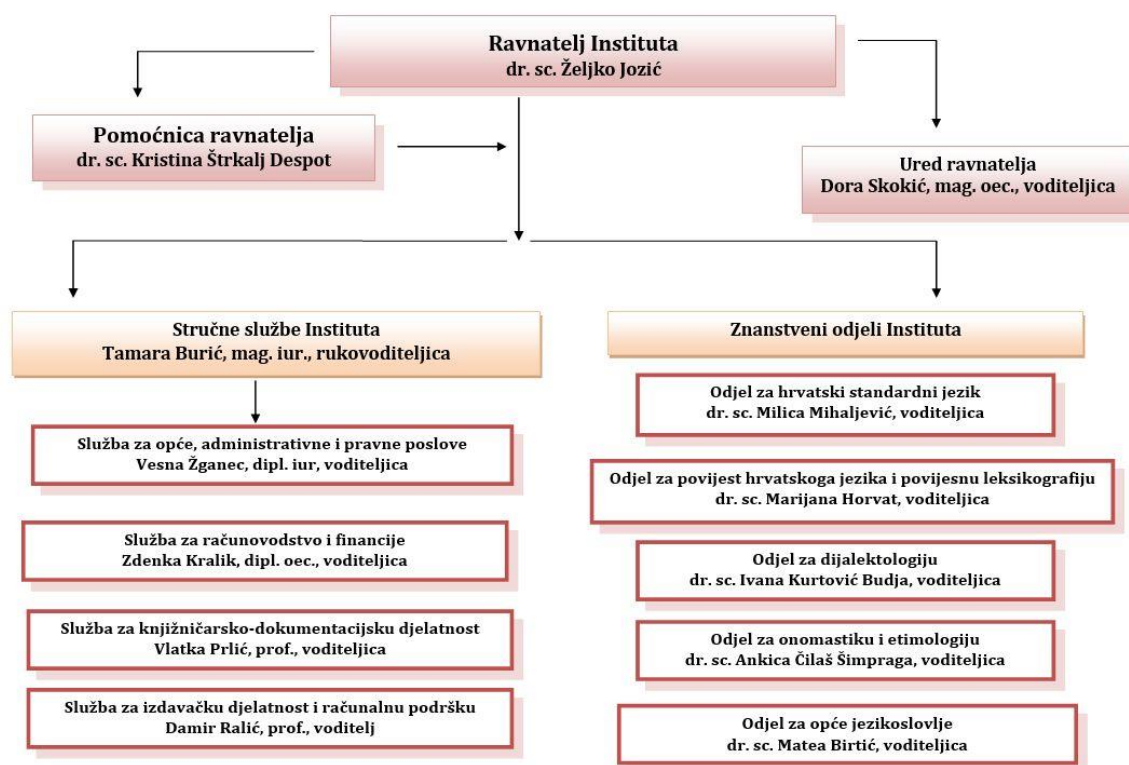
U IHJJ-u na znanstvenoistraživačkim projektima iz područja jezikoslovne kroatistike i općega jezikoslovlja rade 23 istraživača na znanstvenim radnim mjestima, 15 poslijedoktoranada, 5 doktoranada i 3 stručna suradnika.

2.1. Organizacijska struktura

Ustrojbene jedinice Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje jesu:

- Ured ravnatelja (ravnatelj, pomoćnik ravnatelja, voditelj Ureda ravnatelja)
- znanstveni odjeli (Odjel za hrvatski standardni jezik, Odjel za opće jezikoslovlje, Odjel za povijest hrvatskoga jezika i povijesnu leksikografiju, Odjel za dijalektologiju, Odjel za onomastiku i etimologiju)
- stručne službe (Služba za računovodstvo i financije, Služba za opće, administrativne i pravne poslove, Služba za knjižničarsko-dokumentacijsku djelatnost, Služba za izdavačku djelatnost i računalnu podršku).

Organigram

2.2. Tijela IHJJ-a

Upravno vijeće

Upravno vijeće, koje upravlja IHJJ-om, sukladno Statutu vodi financijsku, poslovnu i razvojnu politiku, odlučuje o raspolaganju imovinom veće vrijednosti te o svim pitanjima koja Statutom nisu stavljena u mjerodavnost drugih tijela. Upravno vijeće IHJJ-a ima pet članova koji se biraju na mandat od 2 godine. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta imenuje i razrješuje tri člana Upravnoga vijeća. Znanstveno vijeće IHJJ-a imenuje jednoga člana Upravnoga vijeća, a jednoga člana biraju svi zaposlenici Instituta.

Ravnatelj

Ravnatelj predstavlja i zastupa IHJJ i odgovoran je za zakonitost rada IHJJ-a te organizira i vodi cjelokupan rad i poslovanje.

Znanstveno vijeće Instituta

Znanstveno vijeće Instituta utvrđuje i provodi znanstvenu politiku IHJJ-a i predlaže Upravnomu vijeću razvojnu strategiju IHJJ-a.

3. ANALIZA ZNANSTVENOGA POTENCIJALA I POLOŽAJA IHJJ-a U ZNANSTVENOME OKRUŽJU

Na IHJJ-u se trenutačno provodi 8 projekata financiranih iz vanjskih izvora te 17 projekata u okviru temeljne djelatnosti.

Osim relevantnih znanstvenih rezultata i mnogobrojnih publikacija važno je naglasiti da su provođenjem navedenih projekata jačali i znanstveni i administrativni kapaciteti te je osnovan Tim za potporu prijavi projektnih prijedloga.

Kako je razvidno iz njihova broja, IHJJ ulaže iznimne napore kako bi provodio niz projekata u okviru temeljne institutske djelatnosti u uvjetima nedostatna nacionalnog financiranja, koje je ispod prosjeka financiranja znanosti u zemljama Europske unije.

3.1. Struktura zaposlenika

Istraživačko osoblje	Broj
Znanstvenici (ukupno)	23
Znanstveni savjetnici u trajnome zvanju	2
Znanstveni savjetnici	2
Viši znanstveni suradnici	9
Znanstveni suradnici	10
Drugi istraživači:	23
Poslijedoktorandi	15
Doktorandi	5
Stručni suradnici	3
Administrativno osoblje	14
Omjer znanstvenog i neznastvenog osoblja	46 : 14

3.2. Istraživački projekti 2011. – 2016.

U razdoblju od 2011. do 2016. godine zatvoreni su svi projekti iz prethodnih godina koje je financiralo Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta.

Uviđajući bitnost javljanja na natječaje za vanjsko financiranje tijekom 2015. godine osnovan je tim djelatnika Instituta koji je prošao obuku pripreme i provedbe projekata financiranih iz fondova Europske unije i ostalih vanjskih izvora.

	Nositelji (institucija)	Izvor financiranja	Trajanje	Iznos dodijeljen ZO-u
Domaći znanstveni projekti financirani iz vanjskih izvora (HRZZ, ESF itd.)				
<i>Repozitorij metafora hrvatskoga jezika</i>	IHJJ	HRZZ	2014. – 2017.	560.000,00
<i>Dokumentacija i interpretacija najstarijih razdoblja hrvatskoga jezika</i>	IHJJ	HRZZ	2014. – 2018.	425.995,00
<i>Leksikografska obradba i interpretacija korpusa Rječnika hrvatskoga kajkavskoga književnog jezika</i>	IHJJ	ESF		240.255,15
<i>Latinska gramatika Josipa Jurina</i>	IHJJ	ESF		282.503,44
<i>Interdisciplinarni model terminološkoga upravljanja – sociokognitivni temelj obradbe strukovnih jezika</i>	IHJJ	ESF		286.505,32
<i>Bednjanski rječnik</i>	IHJJ Općina Bednja	Ministarstvo kulture		35.000,00
<i>Matija Divković u hrvatskoj kulturi</i>	IHJJ	Zaklada ADRIS	2016.	40.000,00kn
Znanstveni projekti drugih međunarodnih fondacija (specificirati)				
<i>Padeži, finitnost i kongruencija u slavenskim jezicima // Korpuslinguistik und diachrone Syntax: Subjektkasus, Finitheit und Kongruenz in Slawischen</i>	Sveučilište u Regensburgu			

**PROGRAM ZNANSTVENIH ISTRAŽIVANJA I STRATEGIJA RAZVOJA INSTITUTA ZA HRVATSKI JEZIK I JEZIKOSLOVLJE
2017. – 2021.**

<i>Sprachen</i>	Humboldtovo sveučilište u Berlinu IHJJ			
Bilateralni projekti koje sufinancira RH:				
<i>Semantic Role Labeling in Slovenian and Croatian</i>	IHJJ Institut Jožef Stefan, Laboratorij za umjetnu inteligenciju	MZOS	2016. – 2017.	7.529,00
<i>Mrežni gradišćanskohrvatsko-njemačko-hrvatski rječnik</i>	IHJJ Znanstveni institut Gradišćanskih Hrvata	Ministarstvo kulture		50.000,00
Znanstveni projekti iz privatnih i vlastitih sredstava				
<i>Mali školski pravopis</i>	IHJJ			
<i>Rječnik velikoga i maloga početnoga slova</i>	IHJJ			
<i>Religijski pravopis</i>	IHJJ			
<i>Kolokacijska baza hrvatskoga jezika</i>	IHJJ			
<i>Konceptualni rječnik hrvatskih somatskih frazema</i>	IHJJ			
<i>Baza hrvatskih glagolskih valencija</i>	IHJJ			
<i>Leksikon hrvatskih prijedloga</i>	IHJJ			
<i>Hrvatska jezična riznica</i>	IHJJ			
<i>Korpus hrvatskoga jezika 17., 18. i 19. stoljeća</i>	IHJJ			
<i>Izgradnja hrvatske terminološke infrastrukture (Hrvatski terminološki portal)</i>	IHJJ			
<i>Rječnik hrvatskoga kajkavskoga književnog jezika</i>	IHJJ			
<i>Starohrvatski rječnik i korpus hrvatskoga jezika do konca 16. st.</i>	IHJJ			
<i>Dopreporodne hrvatske gramatike</i>	IHJJ			
<i>Govori Hrvatskoga zagorja</i>	IHJJ			
<i>Istraživanje govora Makarskoga primorja – sionkronijski i dijakronijski pristup</i>	IHJJ			
<i>Etimološki rječnik hrvatskoga književnog jezika</i>	IHJJ			
<i>Baza suvremenih hrvatskih osobnih imena</i>	IHJJ			

3.3. Izdavački projekti 2011. – 2016.

Tijekom navedenog razdoblja kroz tisak knjiga realizirano je 48 izdavačkih projekata

2011	Hrvatski jezik na putu u EU	Maja Bratanić
	Frazeologija splitskog govora	Mira Menac-Mihalić
	Rječnik hrvatskoga kajkavskoga književnog jezika, sv. 12	Skupina autora
2012	Jakov Mikalja: Blago jezika slovinskoga	Ur. Marija Znika Darija Gabrić-Bagarić, Marijana Horvat, Ivana Lovrić Jović, Sanja Perić Gavrančić
	Jakov Mikalja: Blago jezika slovinskoga / Transkripcija i leksikografska interpretacija	
	Poj željno!	Ur. Amir Kapetanović
	Gramatika horvatskoga narječja	Barbara Štebih Golub
	Hrvatski terminološki priručnik	Lana Hudeček; Milica Mihaljević
	Jezikoslovni priručnik Blaža Tadijanovića Svašta po malo iliti kratko složenje imena i riči u ilirski i njemački jezik (1761.)	Marijana Horvat i Ermina Ramadanović

PROGRAM ZNANSTVENIH ISTRAŽIVANJA I STRATEGIJA RAZVOJA INSTITUTA ZA HRVATSKI JEZIK I JEZIKOSLOVLJE
2017. – 2021.

	Rječnik Pitava i Zavale	Ante Barbić
	Od računalnoga žargona do računalnoga nazivlja	Antun Halonja i Milica Mihaljević
	Školski rječnik hrvatskoga jezika	Matea Birtić, Goranka Blagus Bartolec, Lana Hudeček, Ljiljana Jojić, Barbara Kovačević, Kristian Lewis, Ivana Matas Ivanković, Milica Mihaljević, Irena Miloš, Ermina Ramadanović i Domagoj Vidović
	Glasovni razvoj hrvatskoga jezika	Georg Holzer
	Hrvatski frazemi od glave do pete	Barbara Kovačević
2013	Hrvatski pravopis	Skupina autora
	Jezik, uvod u istraživanje govora	Edward Sapir (preveo Ranko Matasović)
	Uvod u glagoljsku paleografiju 1	Mateo Žagar
	Mađarsko-hrvatski rječnik	Krešimir Sučević Međeral; Irina Jurović; Tatjana Vukadinović
	Vjekoslav Babukić: Osnova slovnice slavjanske narečja ilirskoga	Branka Tafra
2014	Riječi i njihovi susjedi (kolokacijske sveze u hrvatskom jeziku)	Goranka Blagus Bartolec
	Zažapska onomastika	Domagoj Vidović
	Ivan Broz: Hrvatski pravopis	Marko Samardžija
	Rječnik kristalografije, fizike kondenzirane tvari i fizike materijala	Stanko Popović, Antun Tonejc i Milica Mihaljević
	Početno pisanje na hrvatskome jeziku	Siniša Reberski; Ante Bežen
	Ignacije Szentmártony: Uvod u nauk o horvatskome jeziku	Barbara Štebih Golub
	Izražavanje prostora i vremena prijedlozima s genitivom u hrvatskom i ruskom jeziku	Ivana Matas Ivanković
	Rječnik hrvatskoga kajkavskoga književnog jezika, sv. 13	Skupina autora
2015	O starome dubrovačkom govoru nazbilj	Ivana Lovrić Jović
	Hrvatski na maturi	Milica Mihaljević; Lana Hudeček
	Ilirska slovnica	Branka Tafra
	Rječnik kajkavske donjosutlanske ikavice	Štefica Hanzir, Jasna Horvat, Božica Jakolić, Željko Jozić, Mijo Lončarić
	Rječnik govora Blata na Korčuli	Petar Milat Panža
	Od Šuleka do Schengena	Ur. Maja Bratanić, Ivana Brač i Boris Pritchard
	Ja, Krsto Lučin Dubrovčanin, činim ovi testamenat...	Ivana Lovrić Jović
2016	Hrvatski standardni jezik prema hrvatskom nestandardnom jeziku	Anđa Suvala; Jasna Pandžić
	Franjo Kornig i njegova <i>Horvatska gramatika</i>	Barbara Štebih Golub
	Praktični vodič kroz mišljenje i značenje	Ray Jackendoff (prijevod Anita Peti Stantić)
	Hrvatski na maturi sa zadacima za vježbu	Milica Mihaljević; Lana Hudeček

**PROGRAM ZNANSTVENIH ISTRAŽIVANJA I STRATEGIJA RAZVOJA INSTITUTA ZA HRVATSKI JEZIK I JEZIKOSLOVLJE
2017. – 2021.**

Prijedlozi u čakavskome ekavskom dijalektu. Uvod u značenje	Irena Miloš
Lažni prijatelji	Kristian Lewis
Etimološki rječnik hrvatskoga jezika (1. svezak A – NJ)	Ranko Matasović, Tijmen Cornelis Pronk, Dubravka Ivšić, Dunja Brozović Rončević
Prvi školski pravopis hrvatskoga jezika	Željko Jozić, Milica Mihaljević, Lana Hudeček, Kristian Lewis
555 jezičnih savjeta	Goranka Blagus Bartolec, Lana Hudeček, Željko Jozić, Ivana Matas Ivanković, Milica Mihaljević
Josip Voltić: Grammatica illirica / Ilirska gramatika	Marijana Horvat i Sanja Perić-Gavrančić
Besjede fra Matije Divkovića	Marijana Horvat, Vuk-Tadija Barbarić, Martina Kramarić i Andrea Radošević
Osorsko-hvarska pjesmarica	Kristina Štrkalj Despot
Libro od svetoga Vlaha	Ivana Lovrić Jović i Željko Jozić

3.4. Pokazatelji znanstvene djelatnosti

Pokazatelj	Jedinica	Polazna vrijednost (na temelju rezultata u 2015. godini)	Izvor podataka
Broj knjiga koje su objavili znanstvenici Instituta	broj knjiga	14	IHJJ
Ukupan broj znanstvenih radova	broj radova	89	IHJJ
Ukupan broj stručnih radova	broj radova	49	IHJJ
Broj radova objavljenih u stranim časopisima	broj radova	21	IHJJ
Broj radova objavljenih u najrelevantnijim stranim časopisima ¹	broj radova	2	IHJJ
Broj znanstvenika koji sudjeluju u stručnim i znanstvenim međunarodnim povjerenstvima, komisijama, odborima i vijećima	broj znanstvenika	3	IHJJ
Broj znanstvenika koji su članovi u profesionalnim međunarodnim društvima i organizacijama	broj znanstvenika	15	IHJJ
Broj znanstvenika koji surađuju na međunarodnim projektima	broj znanstvenika	13	IHJJ
Broj međunarodnih projekata na kojima surađuju znanstvenici Instituta	broj projekata	6	IHJJ

¹ Popis je sastavni dio Akcijskoga plana.

**PROGRAM ZNANSTVENIH ISTRAŽIVANJA I STRATEGIJA RAZVOJA INSTITUTA ZA HRVATSKI JEZIK I JEZIKOSLOVLJE
2017. – 2021.**

Broj znanstvenika koji su članovi Upravljačkoga vijeća COST akcija	broj znanstvenika	4	IHJJ
Broj znanstvenika koji su članovi radnih skupina unutar COST akcija	broj znanstvenika	8	IHJJ
Broj prijava na kompetitivne natječaje	broj prijava	5	IHJJ
Broj prijava na natječaje HRZZ-a	broj prijava	3	IHJJ
Broj prihvaćenih projekata programa HRZZ-a	broj projekata	2	IHJJ
Broj dobivenih stipendija za usavršavanje na stranim institucijama	broj stipendija	4	IHJJ
Broj izlaznih mobilnosti (stipendije, ljetne škole, radionice, radni posjeti itd.) institutskih istraživača u trajanju do 6 mjeseci	broj mobilnosti	21	IHJJ
Broj izlaznih mobilnosti institutskih istraživača u trajanju duljem od 6 mjeseci	broj mobilnosti	1	IHJJ
Broj sudjelovanja u organizaciji međunarodnih konferencija	broj sudjelovanja	8	IHJJ
Broj pozvanih predavanja na inozemnim institucijama	broj održanih izlaganja	6	IHJJ

4. RAZVOJ INSTITUTA ZA HRVATSKI JEZIK I JEZIKOSLOVLJE 2017. – 2021.

4.1. VIZIJA

Moto: Jačati svoj položaj središnje nacionalne znanstvene ustanove za istraživanje hrvatskoga jezika i općega jezikoslovlja

- IHJJ vidimo kao vrhunsku istraživačku ustanovu koja će u sljedećem petogodišnjem razdoblju i dalje jačati svoj položaj središnje nacionalne znanstvene ustanove za istraživanje hrvatskoga jezika i općega jezikoslovlja osiguravajući u suradnji s ostalim srodnim znanstvenim institucijama (sveučilištima i institutima) visoku kvalitetu znanstvenoga rada u humanističkim znanostima u Republici Hrvatskoj.
- IHJJ će u sljedećem petogodišnjem razdoblju biti usmjeren vrhunskim nacionalno i međunarodno relevantnim istraživanjima. Na nacionalnoj razini IHJJ će biti ustanova otvorenoga tipa: znanstvena infrastruktura i rezultati istraživanja institutskih projekata bit će javno dostupni svima zainteresiranima. Na međunarodnoj razini IHJJ će potvrditi svoju kvalitetu i međunarodnu prepoznatljivost institucionalnom i projektnom partnerskom suradnjom s vodećim inozemnim ustanovama i istraživačima.
- IHJJ će poboljšati kvalitetu istraživačkoga kadra uvođenjem nagrađivanja osobitih znanstvenih postignuća te osobito vodeći računa o novim istraživačima koji će se u razdoblju provedbe Strategije zapošljavati u Institutu. Izgradit će se sustav zapošljavanja i napredovanja koji će osigurati zapošljavanje najboljih mladih znanstvenika.
- IHJJ će postati nacionalni centar za specijalističke studije, seminare i radionice iz područja svojega djelokruga (npr. u području lektoriranja, poučavanja hrvatskoga jezika, općega jezikoslovlja, leksikografije, terminologije itd.).
- IHJJ će nastaviti sudjelovati u izradi priručnika, udžbenika i pomoćnih nastavnih sredstava za poučavanje hrvatskoga jezika na svim obrazovnim razinama.
- IHJJ će postati ustanova s kvalitetnom administrativnom potporom istraživačkim programima i jasno razrađenim i informatiziranim administrativnim procedurama.
- IHJJ će na nacionalnoj razini preuzeti važnu ulogu u popularizaciji hrvatskoga jezika i jezikoslovlja (objavlivanjem popularno-znanstvenih knjiga i radova, novinskih članaka, sudjelovanjem u radijskim i televizijskim emisijama, organiziranjem Mjeseca hrvatskoga jezika, organiziranjem izložaba, inicijativama za predstavljanje jezičnih sadržaja široj javnosti itd.) i jačanju svijesti o važnosti znanja i znanstvenih istraživanja za razvoj društva.

4.2. MISIJA

Misija Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje jest:

- provođenje vrhunskih istraživanja u području humanističkih znanosti u polju filologije
- poticanje znanstvene izvrsnosti međunarodnom suradnjom te kompetitivnim nacionalnim i međunarodnim projektima uz stabilno financiranje
- jačanje aktivne uloge u obrazovanju i stručnom usavršavanju u suradnji sa sveučilištima i drugim znanstvenim institucijama u zemlji i inozemstvu
- aktivno sudjelovanje u oblikovanju znanstvene i jezične politike u Republici Hrvatskoj i jačanje društvene uloge IHJJ-a

- s pomoću snažne temeljne znanosti stvaranje novih i razvoj postojećih istraživanja, osobito u smislu razvoja jezičnih tehnologija
- daljnje potvrđivanje IHJJ-a kao središta ekspertize u području filologije
- promicanje znanja o hrvatskome jeziku i jezikoslovlju te važne uloge koju skrb o nacionalnome jeziku ima za nacionalni identitet
- osposobljavanje mladih znanstvenika za uspješne karijere u znanosti radom na vrhunskim istraživanjima.

4.3. STRATEŠKI CILJEVI IHJJ-a

Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje razradio je strateške ciljeve radi ostvarivanja opisane vizije razvoja.

Ti ciljevi jesu:

1. nastavak rada na podizanju kvalitete temeljnih istraživanja
2. poboljšanje kadrovske strukture znanstvenoga i neznantstvenoga osoblja
3. povećanje prisutnosti i utjecaja IHJJ-a u međunarodnoj znanstvenoj zajednici
5. poboljšanje infrastrukture (bolja računalna potpora, održavanje i osuvremenjivanje računalne opreme, poboljšanje prostornih kapaciteta)
6. sustavno sudjelovanje u organiziranju dodatnoga specijalističkoga obrazovanja i u visokom obrazovanju
7. podizanje kvalitete upravljanja resursima i administrativne potpore
8. financijska stabilnost.

4.3.1. ANALIZA OKRUŽJA (SWOT ANALIZA)

Vjerojatnost ispunjenja strateških ciljeva zadanih ovim dokumentom nemoguće je procijeniti bez uvida prije svega u nacionalno, ali i međunarodno okružje.

Stoga u ovom dokumentu donosimo sažetu analizu okružja (SWOT analizu): analizu znanstvenoga potencijala IHJJ-a i položaja IHJJ-a u znanstvenom i društvenom okružju.

POZITIVNI	UNUTRAŠNJI ČIMBENICI		NEGATIVNI
	SNAGE	SLABOSTI	
	• vodeći institut za proučavanje hrvatskog jezika u zemlji i inozemstvu • visoko kompetentni i inovativni kadrovi • proaktivno i usmjereno djelovanje • visoka kvaliteta znanstvenih istraživanja • visoka znanstvena produktivnost • velik broj projekata u okviru osnovne djelatnosti • aktivna izdavačka djelatnost • iznimna vidljivost institutskoga rada u javnosti i medijsko zanimanje za rad Instituta	• nedovoljna uključenost u projekte financirane iz fondova EU-a • nedostatak sredstava za financiranje ili sufinanciranje duljih istraživačkih boravaka na stranim institucijama što rezultira slabom mobilnošću istraživača duljom od mjesec dana	
	MOGUĆNOSTI	PRIJETNJE	
• javljanje na nacionalne, bilateralne i međunarodne natječaje za financiranje jezikoslovnih projekata • međunarodna suradnja i partnerstvo • suradnja s tijelima državne uprave na lekturi službenih dokumenata i zakonskih propisa RH	• neizvjesnost zapošljavanja novoga kadra i zadržavanja postojećega kadra • natječaji za međunarodne jezikoslovne projekte financirane iz fondova EU-a više se ne raspisuju • nedovoljno ulaganje u znanost u RH • nedostatno višenamjensko institucionalno financiranje		
VANJSKI ČIMBENICI			

Snage

- Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje jedna je od najvažnijih znanstvenih ustanova u području humanističkih znanosti u Republici Hrvatskoj po znanstvenoj produktivnosti, međunarodnoj prepoznatljivosti te kvaliteti znanstvenoga kadra. Potvrđeno je to reakreditacijom provedenom 2013., kada je međunarodno stručno povjerenstvo utvrdilo kako je Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje **vodeći institut za proučavanje hrvatskoga jezika u zemlji i svijetu** (str. 16 Reakreditacije). Stručno je povjerenstvo istaknulo i mnoge druge prednosti Instituta: istaknut rad u području jezikoslovlja, izradi rječnika, u povijesti jezika i dijalektologiji te je zaključilo da su znanstvenici Instituta iznimno motivirani i da je kvaliteta znanstvenoga rada vrlo visoka, što doprinosi izvrsnosti ostvarenih rezultata koji se očituju u zadivljujućem broju publikacija.
- U skladu sa zakonskim propisima, znanstvenici IHJJ-a biraju se na znanstvena radna mjesta na temelju javnoga natječaja i kriterija izvrsnosti koji se temelje na analizi pristupnika koju provodi natjecajno povjerenstvo.
- IHJJ ima vrlo važnu društvenu ulogu: na svojim mrežnim stranicama javnosti nudi niz besplatno dostupnih mrežnih resursa, od kojih su neki iznimno dobro posjećeni (*Hrvatski pravopis, Hrvatska jezična riznica, STRUNA, Bolje.HR, Hrvatski na maturi, Baza hrvatskih glagolskih valencija, Repozitorij metafora hrvatskoga jezika, Hrvatski terminološki portal*), tradicionalno organizira *Mjesec hrvatskoga jezika, Dane otvorenih vrata* te održava vrlo intenzivnu komunikaciju s medijima.

Slabosti

- Bez obzira na nacionalnu i međunarodnu relevantnost, IHJJ bi trebao imati veći broj međunarodnih istraživačkih projekata, što bi pridonijelo većoj međunarodnoj prepoznatljivosti i važnijoj ulozi IHJJ-a u izgradnji europskoga istraživačkog prostora.

- IHJJ bi trebao imati bolju unutarnju i vanjsku mobilnost istraživača što bi također pridonijelo većoj međunarodnoj prepoznatljivosti.
- IHJJ bi trebao imati bolju računalnu potporu radi velikoga broja javno dostupnih mrežnih resursa.
- Zbog nedovoljna ulaganja u znanost i znanstvenu infrastrukturu na državnoj razini sve je više zaostajanje te se smanjuje mogućnost dobivanja kompetitivnih međunarodnih projekata.
- Nema sustava nagrađivanja uspješnosti zaposlenika.
- Stručne službe nedostatno su računalno i programski povezane.

Mogućnosti

- Republika Hrvatska punopravni je član Europske unije, pa su dostupna sredstva iz tzv. strukturnih fondova EU-a, što bi mogla biti velika prilika za IHJJ. Osmišljavanjem kvalitetnih projekata u suradnji s MZOS-om, drugim ministarstvima i ostalom državnom upravom, sveučilištima i drugim znanstvenim ustanovama, IHJJ može znatno poboljšati svoje infrastrukturne kapacitete.
- Dostupni izvori vanjskoga financiranja projekata (domaći i međunarodni natječaji) otvaraju mogućnost da IHJJ postane međunarodni partner europskim znanstvenim institucijama i poveća svoj doprinos u međunarodnim projektima.
- Promjenom uloge Hrvatske zaklade za znanost očekuje se znatno poboljšanje financiranja znanstvenih projekata IHJJ-a, koje je već sada vidljivo.

Prijetnje

- **Neizvjesnost stalnoga zapošljavanja mladih doktoranada i poslijedoktoranada koji su usko specijalizirani za određene zadaće na projektima koji su dio temeljne institutske djelatnosti izravno ugrožava budući rad na institutskim projektima.**
- Nedovoljno državno ulaganje u znanost i znanstvenu infrastrukturu vodi sve većem zaostajanju i smanjenju mogućnosti dobivanja kompetitivnih projekata.
- Nepovoljno financijsko stanje IHJJ-a ne omogućuje primjereno financiranje projekata koji se provode u okviru temeljne djelatnosti te ne omogućuje primjerenu potporu znanstvenicima i mladim istraživačima za usavršavanje i odlaske na skupove.

5. PROGRAM RADA TEMELJNIH ISTRAŽIVANJA TE DETALJNA RAZRADA ISTRAŽIVAČKIH TEMA I CILJEVA PO ZNANSTVENIM ODJELIMA IHJJ-a

5.1. ODJEL ZA HRVATSKI STANDARDNI JEZIK

5.1.1. Temeljna zadaća

Standardni je jezik sustav uređen eksplicitnom (svjesnom, planskom) normom, tj. pravilima (pravopisom i gramatikom) i popisom (normativnim rječnikom). Standardni je jezik definiran kao autonoman, stabilan u prostoru, elastično stabilan u vremenu, normiran i višefunkcionalan. Iz te odredbe proizlaze i temeljne zadaće Odjela za hrvatski standardni jezik, a to su ostvarivanje znanstvenih i stručnih zadataka povezanih s oblikovanjem i njegovanjem hrvatskoga standardnog jezika, njegova ustroja i funkcioniranja u društvu na hrvatskome jezičnom prostoru. Jezična se norma proučava na svim razinama (pravopisnoj, naglasnoj, fonološkoj, morfološkoj, sintaktičkoj, leksičkoj i stilističkoj). Rezultat su toga proučavanja brojni znanstveni, pregledni i stručni radovi, monografije i jezični priručnici. Kao dugoročne zadatke posebno treba istaknuti izradbu elektroničkoga normativnog rječnika i normativne gramatike te funkcionalnostilskih priručnika hrvatskoga standardnog jezika (To se posebno odnosi na funkcionalne stilove koji su normom obvezaniji, a to su publicistički, administrativni i znanstveni funkcionalni stil.) te normativnih terminoloških priručnika.

U Odjelu za hrvatski standardni jezik provode se istraživanja iz područja standardologije (normativistike) na svim jezičnim razinama, jezičnoga planiranja, leksikologije, leksikografije, etnolingvistike, frazeologije i terminologije te se daju jezični savjeti, provode jezična vještačenja i lektoriraju tekstovi. Članovi Odjela predaju na nekoliko fakulteta, članovi su Državnoga povjerenstva za natjecanje iz hrvatskoga jezika, Povjerenstva za odobravanje udžbenika, matičnoga odbora za filologiju, Savjeta za jezik i govor HRT-a, recenzenti brojnih radova te recenzenti i urednici monografija.

5.1.2. Odjelni projekti i suradnje – zatečeno stanje

Projekti u okviru temeljne djelatnosti

U Odjelu za hrvatski standardni jezik trenutačno se radi na ovim projektima:

Mali školski pravopis (voditeljice Lana Hudeček i Milica Mihaljević)

Rječnik velikoga i maloga početnog slova (voditeljica Goranka Blagus Bartolec)

Religijski pravopis (voditeljice Lana Hudeček i Milica Mihaljević)

Kolokacijska baza hrvatskoga jezika (voditeljica Goranka Blagus Bartolec)

Konceptualni rječnik hrvatskih somatskih frazema (voditeljica Barbara Kovačević).

Međunarodne suradnje

Suradnici Odjela sudjeluju u međunarodnim COST akcijama:

PARSEME (Goranka Blagus Bartolec)

New Speakers in a Multilingual Europe – Opportunities and Challenges (Kristian Lewis, Ermina Ramadanović, Barbara Kovačević).

Suradnica Odjela (Irena Miloš) upućena je nacionalna stručnjakinja za terminologiju, jezična pitanja, jezično savjetništvo i izgradnju mreže nacionalnih stručnjaka u hrvatskome prevoditeljskom odjelu Europske komisije u Luxembourg.

Tri člana Odjela (Lana Hudeček, Kristian Lewis, Milica Mihaljević) članovi su Terminološke komisije Međunarodnoga slavističkog komiteta te rade na projektu izrade monografije *Slavenska terminologija na kraju 20. i na početku 21. stoljeća*, izradi terminološke bibliografije te pokretanju slavističkoga terminološkog časopisa (<http://term-in.net/cz/naukov-proekti/>).

5.1.3. Istraživačke teme i ciljevi u sljedećemu petogodišnjem razdoblju

Nastavak rada na postojećim projektima

U sljedećemu petogodišnjem razdoblju nastaviti će se rad na ovim odjelnim projektima:

Rječnik velikoga i maloga početnog slova (voditeljica Goranka Blagus Bartolec)

Projekt *Rječnik velikoga i maloga početnog slova* zamišljen je kao leksikografsko-leksikonski priručnik u kojemu će se u prvome dijelu donijeti pravila o pisanju velikoga i maloga početnog slova, a u drugome će se dijelu abecednim redom donijeti popis jednorječnih i višerječnih imena i naziva koji se temelji na problematici pisanja velikoga i maloga početnog slova u različitim oblicima javne i službene pisane komunikacije. Do kraja 2017. uredit će se postojeći popis natuknica koji je pripremila vanjska suradnica na rječniku u rječničkoj bazi TLex (TshwaneLex) te će se unositi nove natuknice iz različitih drugih izvora. U navedenome je razdoblju planirano rječnički obraditi do 20 000 natuknica i pripremiti rječnik za objavljivanje.

Religijski pravopis (voditeljice Lana Hudeček i Milica Mihaljević)

Religijski pravopis pripada u skupinu posebnih pravopisa, tj. pravopisa koji proširuju pravopisna pravila u skladu s potrebama struke ili područja. *Religijski pravopis* slijedi strukturu i rješenja *Hrvatskoga pravopisa* Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje. Neka će se pravila općega pravopisa temeljitije obraditi i doraditi, što je i logično u posebnome pravopisu koji se usredotočuje na pojedino područje i razlaže ga do onih pojedinosti u koje opći pravopis zbog svoje namijenjenosti najširoj publici ne može ulaziti. U pravopisnome će se rječniku i pravopisnim pravilima nalaziti nazivi/imena iz različitih religija u onome opsegu u kojemu se pojavljuju u našem korpusu. Dovođenje *Religijskoga pravopisa* planira se do kraja 2019. godine.

Kolokacijska baza hrvatskoga jezika (voditeljica Goranka Blagus Bartolec)

Projekt *Kolokacijska baza hrvatskoga jezika* osmišljen je kao dinamični (s mogućnošću nadogradnje) rječnik sveza riječi hrvatskoga jezika koje se unose i obrađuju u relacijskoj bazi podataka. Do kraja 2017. planirano je dovršiti prvu fazu rada na bazi koja uključuje obradu prikupljene građe po slovima. Građa se uređuje u programu Microsoft Access u skladu s izrađenim smjernicama za obradu leksičke građe. U kolokacijskoj bazi primjer sveze ne donosi se samo pod jednom nosivom natuknicom, nego pod svim samoznačnicama, odnosno barem pod dvjema riječima. Sveze u bazi označuju se kao frazemi, čvrste sveze i nazivi te poslovice. Slobodne se sveze donose bez oznake. Čvrste sveze dodatno će biti obilježene stilskom ili strukovnom odrednicom. Višeznačne riječi obilježavaju se prema značenjima brojkama 1 (prototipno značenje), 2, 3..., a istopisnice će biti obilježene oznakama za vrstu riječi. Istopisnice koje pripadaju jednoj vrsti riječi obilježuju se brojkama (npr. imenica s1, s2...; glagoli v1, v2...). Ogledni (ograničeni) primjerak baze dostupan je na stranici <http://ihjj.hr/kolokacije/>. U drugoj fazi rada, nakon 2017., planirano je bazu proširiti prijevodom sveza na engleski, njemački i ruski jezik te računalno unaprijediti pretragu baze koja će korisnicima omogućiti dobivanje podataka korisnih za raznovrsna jezikoslovna istraživanja.

Konceptualni rječnik hrvatskih somatskih frazema (voditeljica Barbara Kovačević)

Konceptualni rječnik hrvatskih somatskih frazema projekt je kojemu je temeljna zadaća stvaranje potpunoga korpusa jedne zatvorene skupine frazema (somatickih frazema) i njihova potpuna tradicionalna frazeografska obrada, a krajnji je cilj stvaranje modernoga konceptualnoga rječnika. Takav, za hrvatski jezik, pionirski model frazeološkoga rječnika, koji obuhvaća jednu zatvorenu skupinu frazema, može biti predložkom za obradu većega i obuhvatnijega frazeološkoga korpusa suvremenoga hrvatskog jezika.

Konceptualni rječnik hrvatskih somatskih frazema svojevrsan je nasljednik tradicionalnih sinonimnih frazeoloških rječnika. U njemu će frazemske kanonske natuknice biti organizirane pod nadnatuknicama koje čini semantički nosiva sastavnica frazema ili riječ (pojam, koncept) koja

izražava semantički sadržaj frazema. Rječnik će donijeti detaljne gramatičke, značenjske i konceptualne informacije svakoga frazema te podatke o metaforičkoj motivaciji.

Nove istraživačke teme, projekti i suradnje

U 2016. na natječaj HRZZ-a prijavljen je projekt *Hrvatski mrežni rječnik* (voditeljica Lana Hudeček), koji će se, ako bude odobren, provoditi u skladu s radnim i financijskim planom. Ako ne bude odabran za financiranje, prijaviti će se na druge natječeaje za vanjsko financiranje.

U 2017. na Hrvatsku zakladu za znanost planira se prijava projekta *Jezikoslovno nazivlje* (voditeljica Milica Mihaljević)

U razdoblju **2017. – 2021.** planira se:

1. izraditi monografiju *Jezikoslovno nazivlje* i bazu jezikoslovnih naziva (bude li odobren projekt na HRZZ-u)
2. izraditi e-rječnik hrvatskoga jezika, mrežni rječnik te e-zbornik radova sa skupa o e-leksikografiji (bude li odobren projekt na HRZZ-u)
3. izraditi *Rječnik velikoga i maloga početnog slova*
4. izraditi *Religijski pravopis*
5. izraditi *Kolokacijsku bazu hrvatskoga jezika*
6. izraditi *Konceptualni rječnik hrvatskih somatskih frazema* i bazu hrvatskih frazema
7. izraditi bazu mocijskih parnjaka
8. izraditi odostražni rječnik (u suradnji s Odjelom za opće jezikoslovlje)
9. izraditi priručnik jezičnih savjeta (knjiga i baza)
10. izraditi školski portal s jezičnim igrama, zadatcima, priručnicima itd.
11. započeti rad na školskoj i normativnoj gramatici hrvatskoga jezika
12. nastaviti s davanjem jezičnih savjeta te izraditi portal jezičnih savjeta na mrežnim stranicama Instituta
13. nastaviti suradnju s programom STRUNA i s nizom visokoškolskih ustanova
14. članovi Odjela i dalje će sudjelovati u radu Matičnoga odbora Agencije za znanost i visoko obrazovanje te Povjerenstva za natjecanje iz hrvatskoga jezika
15. članovi Odjela i dalje će sudjelovati u radu tijela Europske unije
16. članovi Odjela i dalje će raditi na izdavanju časopisa *Hrvatski jezik* (urednice časopisa članice su Odjela) te sudjelovati u uredništvu *Rasprava: Časopisa Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje*
17. članovi Odjela objavljuivat će znanstvene radove i monografije te sudjelovati s referatima na znanstvenim skupovima
18. članovi Odjela održavat će portal *Bolje je hrvatski* (<http://bolje.hr/>) na kojemu se svaki mjesec nude hrvatske zamjene za pet anglizama
19. članovi Odjela na mnogim će institutskim zadatcima surađivati s članovima drugih odjela Instituta, posebno s Odjelom za opće jezikoslovlje na izradi terminoloških monografija i radu na STRUNA-i.
20. izraditi višjezični *Rječnik pravnih kolokacija* (dokumenti EU-a, popisati razlike u odnosu na nacionalno pravno zakonodavstvo)
21. članovi odjela intenzivno će raditi na popularizaciji znanosti.

Rad u nastavi

Članovi Odjela trenutačno predaju na ovim fakultetima i visokim školama:

Fakultet elektrotehnike i računarstva (Milica Mihaljević)

Vern' (Lana Hudeček)

Učiteljski fakultet (Ermina Ramadanović).

Ta će se suradnja nastaviti i u predviđenome razdoblju.

Objavlivanje rezultata istraživanja

- svaki će član Odjela objaviti najmanje jedan znanstveni rad na godinu

- objavit će se monografija *Riječ ili dvije u hrvatskome jeziku*
- objavit će se dopunjeno izdanje priručnika *Hrvatski na maturi*
- objavit će se e-monografija o jezikoslovnome nazivlju (bude li odobren projekt na HRZZ-u)
- objavit će se monografija o e-leksikografiji (ako bude odobren projekt na HRZZ-u)
- objavit će se dopunjeno izdanje jezičnih savjeta
- objavit će se poglavlja u monografiji *Slavenska terminologija na kraju 20. i na početku 21. stoljeća*
- objavit će se poglavlja u monografiji *Hrvatski jezik u 20. stoljeću*.

Usavršavanje

Svaki će član Odjela svake godine u petogodišnjem razdoblju otići na barem jednu domaću i jednu međunarodnu znanstvenu konferenciju godišnje (ovisno o financijskim mogućnostima).

Popularizacija

Standardni je jezik poseban zbog svoje uloge u društvu, a ne zbog svojih unutarjezičnih značajka. Standardni jezik svi moraju učiti, a služenje njime zahtijeva usvajanje njegovih pravila i, posljedično, određeni napor. Stoga je uz znanstvene zadaće važna zadaća Odjela za hrvatski standardni jezik i rad na svim aspektima promicanja hrvatskoga standardnog jezika i njegove norme.

Posebno treba istaknuti jezično savjetništvo. Suradnici Odjela daju jezične savjete telefonski, elektroničkom poštom i u pismenome obliku te jezične ekspertize (za potrebe ministarstava, sudova, tvrtka itd.)

Odgovori na najčešće upite postaviti će se na portal s jezičnim savjetima mrežnih stranica Instituta. S obzirom na to da je davanje jezičnih savjeta trajni institutski zadatak, predviđa se sustavno dopunjavanje portala novim savjetničkim sadržajima. Posebna će se pozornost posvetiti mogućnosti zamjene neprihvatljivih anglizama. Prijedlozi zamjena objavljuju će se na portalu *Bolje je hrvatski* (<http://bolje.hr/>).

Zadatak je Odjela i širenje poznavanja standardnoga jezika na svim razinama te suradnja sa školama (sudjelovanje u radu povjerenstava za natjecanje iz hrvatskoga jezika, recenziranje ispita iz hrvatskoga jezika na državnoj maturi, suradnja u povjerenstvima za procjenu udžbenika i dr.). Posebno mjesto u popularizaciji znanosti ima i znanstveno-popularni časopis *Hrvatski jezik*, priručnici namijenjeni učenicima osnovnih i srednjih škola (*Mali školski pravopis*, *Hrvatski na maturi*) te radionice za učenike osnovne i srednje škole za koje se izrađuje i veći broj obrazovnih igara za učenje hrvatskoga jezika (zasad dostupnih u radnoj inačici na adresi hrvatski.ihjj.hr).

Organizacija konferencija i radionica

Organizacija konferencija, skupova i radionica ovisi o dobivanju projekata. Odobri li Hrvatska zaklada za znanost prijavljene projekte, organizirat će se znanstveni skup (jedan za svaki dobiveni projekt) i više radionica.

5.1.4. Analiza okruženja (SWOT analiza)

Snage

Svi su suradnici Odjela za hrvatski standardni jezik trajno zaposleni u Institutu u zvanjima od znanstvenoga suradnika do znanstvenoga savjetnika u trajnome zvanju. Svi su suradnici visokospecijalizirani i iako ih ima samo sedam, pokrivaju širok spektar jezikoslovnih disciplina (leksikologiju, leksikografiju, standardologiju, frazeologiju, jezično planiranje, fonologiju, morfologiju, sintaksu, semantiku, tvorbu riječi, pragmatiku, terminologiju, etnolingvistiku). Svi su suradnici Odjela za hrvatski standardni jezik renomirani znanstvenici s velikim brojem monografija, priručnika, znanstvenih i znanstveno-popularnih radova te velikim brojem sudjelovanja na konferencijama. Osobito se članovi Odjela za hrvatski standardni jezik ističu u aktivnostima popularizacije znanosti.

Slabosti

Odjel za hrvatski standardni jezik nema projekte financirane iz vanjskih izvora, potrebno je povećati broj projekata koji se financiraju iz vanjskih izvora te povećati broj radova objavljenih u najrelevantnijim svjetskim jezikoslovnim časopisima te zaposliti barem jednoga novaka u Odjelu.

Mogućnosti

Hrvatska zaklada za znanost najvažnija je mogućnost financiranja odjelnih projekata te će se u sljedećem petogodišnjem razdoblju za financiranje natjecati nekoliko novih odjelnih projektnih prijedloga. Činjenica da je HRZZ iznova pokrenuo natječaje u okviru programa *Izgradnja hrvatskoga strukovnog nazivlja* velika je prilika da Odjel za hrvatski standardni jezik potakne usustavljivanje i izgradnju hrvatskoga jezikoslovnog nazivlja u okviru programa STRUNA. Na natječaj za istraživačke projekte prijavljuje se projekt *Hrvatski mrežni rječnik*. O prihvatanju toga projekta uvelike ovisi i točno usmjeravanje rada na projektu.

Prijetnje

Odjel ima samo sedam suradnika (Mihaljević, Hudeček, Lewis, Miloš, Blagus Bartolec, Kovačević, Ramadanović), od kojih je jedna suradnica na duže vrijeme upućena kao nacionalni stručnjak u Europsku komisiju u Luxembourg (Miloš). Najmlađi suradnici na Odjelu imaju 41 godinu (Lewis, Ramadanović), na Odjelu nema novaka. To bitno otežava rad Odjela. Na Odjelu nema ni jedan projekt koji financira Hrvatska zaklada za znanost, pa i to otežava rad Odjela.

Iako je to problem koji se tiče i drugih odjela i Instituta uopće, svakako nam je iznimno potrebna dobra računalna podrška kako bismo projektne rezultate mogli prikazivati na kvalitetan način u skladu sa suvremenim računalnim tehnologijama.

5.2. ODJEL ZA OPĆE JEZIKOSLOVLJE

5.2.1. Temeljna zadaća

U Odjelu za opće jezikoslovlje provode se opća i poredbena istraživanja u području sintakse, morfologije, semantike, računalne lingvistike, kognitivne lingvistike, generativne gramatike, teorije valentnosti, terminologije, sociolingvistike i drugih suvremenih jezikoslovnih teorija te se izrađuju dvojezični leksikografski priručnici.

Provode se sintaktička, morfološka i semantička istraživanja glagola u okviru projekta izgradnje *Baze hrvatskih glagolskih valencijskih*, koja se sastoji od precizno definiranih značenja i sintaktičkih uzoraka iz određenih semantičkih skupina.

Provode se sintaktička i semantička istraživanja prijedloga u hrvatskome jeziku u okviru projekta izgradnje *Leksikona hrvatskih prijedloga*.

Provode se kognitivna i leksičosemantička istraživanja hrvatskoga jezika u sinkronijskoj i dijakronijskoj perspektivi, s osobitim naglaskom na istraživanje konceptualne metafore i metonimije; izrađuje se baza predodžbenih shema, kognitivnih primitiva i semantičkih okvira hrvatskoga jezika te konceptualnih i jezičnih metafora i metonimija (u okviru projekta *Repozitorij metafora hrvatskoga jezika*).

Provode se semantička i računalnolingvistička istraživanja u okviru bilateralnoga projekta automatskoga označivanja semantičkih uloga u hrvatskome jeziku metodom nadziranoga strojnoga učenja (u okviru projekta *Označivanje semantičkih uloga u hrvatskome i slovenskome jeziku*).

U okviru programa *Izgradnja hrvatskoga strukovnog nazivlja* (STRUNA) obrađuje se hrvatsko strukovno nazivlje različitih disciplina, izgrađuje se nacionalna terminološka baza STRUNA i razvija *Hrvatski terminološki portal*. Proučavaju se terminološki i terminografski problemi i izrađuju teorijske studije s osobitim obzirom na hrvatski jezik.

U okviru projekta *Interdisciplinarni model terminološkoga upravljanja – sociokognitivni temelj obradbe strukovnih jezika* izrađuje se prvi terminološki teorijski model koji se zasniva na spoznajama suvremene kognitivne sociolingvistike i empirijskome istraživanju u Hrvatskoj, koji je

razvijen za potrebe obradbe i opisa terminološke građe u velikim višedomenskim terminološkim bankama.

Prikuplja se i digitalizira jezična građa za označen reprezentativan korpus hrvatskoga standardnog jezika (u okviru projekta *Hrvatska jezična riznica*) te za korpus starijih razdoblja hrvatskoga jezika (u okviru projekta *Korpus hrvatskoga jezika 17., 18. i 19. stoljeća* sastavlja se arealno-dijakronijski korpus hrvatskoga jezika u mrežnom programu koji se sastoji od vremenske osi, geografske karte i vrlo detaljne tražilice).

Odjel ima razvijenu međunarodnu suradnju: surađuje s inozemnim znanstvenim ustanovama (*University of California, Berkeley; International Computer Science Institute, Berkeley; Université Paris-Sorbonne; Université Paris Diderot; Institut Jožef Stefan, Laboratorij za umetno inteligenco* itd.).

Mnogobrojni članovi odjela aktivno su uključeni u COST akcije iz područja e-leksikografije te parsiranja i višerječnih jedinica; odjel je uključen u niz relevantnih međunarodnih znanstvenih tijela i organizacija.

5.2.2. Odjelni projekti i suradnje – zatečeno stanje

Projekti financirani iz vanjskih izvora

- *Repozitorij metafora hrvatskoga jezika (Croatian Metaphor Repository)*, voditeljica dr. sc. Kristina Štrkalj Despot, HRZZ
- *Interdisciplinarni model terminološkoga upravljanja – sociokognitivni temelj obradbe strukovnih jezika (IMOTEP)*, voditelj dr. sc. Bruno Nahod, ESF
- *Semantic Role Labeling in Slovenian and Croatian*, voditelji dr. sc. Kristina Štrkalj Despot i dr. sc. Simon Krek, bilateralni projekt

Projekti u okviru temeljne djelatnosti

- *Struna – Izgradnja hrvatskoga strukovnog nazivlja*, voditelj dr. sc. Željko Jozić
- *Baza hrvatskih glagolskih valencija*, voditeljica dr. sc. Matea Birtić
- *Leksikon hrvatskih prijedloga*, voditeljica dr. sc. Ivana Matas Ivanković
- *Hrvatska jezična riznica*, voditelji dr. sc. Željko Jozić, dr. sc. Nikola Ljubešić i dr. sc. Kristina Štrkalj Despot
- *Korpus hrvatskoga jezika 17., 18. i 19. stoljeća*, voditelj dr. sc. Jurica Budja
- *Izgradnja hrvatske terminološke infrastrukture (Hrvatski terminološki portal)*, voditeljica prof. dr. sc. Maja Bratanić

Suradnja na međunarodnim projektima

- *MetaNet: A Multilingual Metaphor Repository (International Computer Science Institute, Berkeley)*, voditelj Srini Narayanan, iz Odjela surađuje dr. sc. Kristina Štrkalj Despot od 2012. do 2016.
- *L'acquisition de la complexité linguistique de 6 à 14 ans (Université Paris-Sorbonne)*, iz Odjela surađuje dr. sc. Tomislava Bošnjak Botica
- *Terminologija i stručno prevođenje za međukulturni dijalog i specijaliziranu komunikaciju – u okviru Programa Cogito (Hubert Curien)*, voditeljica suradnje prof. dr. sc. Maja Bratanić od 2014. do 2016.

Međunarodne suradnje

- *COST Action: European Network of e-Lexicography*, iz Odjela sudjeluju: dr. sc. Kristina Štrkalj Despot (član Upravljačkoga vijeća), dr. sc. Matea Birtić, Ivana Brač, dr. sc. Maja Lončar, dr. sc. Ana Ostroški Anić, Ivan Pandžić, Siniša Runjaić i dr. sc. Tomislav Stojanov
- *COST Action: Parsing and multi-word expressions. Towards linguistic precision and computational efficiency in natural language processing (PARSEME)*, iz Odjela sudjeluju: dr. sc. Matea Birtić, Ivana Brač i dr. sc. Ivana Matas Ivanković
- *COST Action: European Literacy Network*, iz Odjela sudjeluje dr. sc. Tomislav Stojanov
- *EAFT – European Association for Terminology* (dr. sc. Ana Ostroški Anić članica je Odbora EAFT-a)
- *Infoterm – International Information Centre for Terminology*
- *TermNet – International Network for Terminology*

Domaće suradnje

- *SenseHive: Dinamički modeli za postepenu izgradnju leksičko-semantičkih resursa potpomognuti radom mnoštva*, projekt HRZZ-a, iz Odjela surađuje dr. sc. Tomislav Stojanov
- *CONMUSTERM: Problemi temeljnoga suvremenoga glazbenog nazivlja u Hrvatskoj*, projekt HRZZ-a, iz Odjela surađuju dr. sc. Tomislava Bošnjak Botica, dr. sc. Ana Ostroški Anić i dr. sc. Krešimir Sučević Međeral
- *Historical Perspectives on Transnationalism and Intercultural Dialogue in the Austro-Hungarian Empire*, projekt HRZZ-a, iz Odjela surađuje dr. sc. Krešimir Sučević Međeral
- *Genetički leksikon*, projekt HRZZ-a, iz Odjela surađuje dr. sc. Maja Lončar
- *Hrvatsko farmakološko nazivlje*, projekt HRZZ-a, iz Odjela surađuju Ivana Brač i dr. sc. Ivana Oraić Rabušić
- *Hrvatsko kemijsko i laboratorijsko nazivlje*, projekt HRZZ-a, iz Odjela surađuje Siniša Runjaić
- *Hrvatsko oftalmološko nazivlje*, projekt HRZZ-a, iz Odjela surađuje dr. sc. Bruno Nahod
- *Izgradnja hrvatskoga drvnotehnološkoga nazivlja*, projekt HRZZ-a, iz Odjela surađuje Siniša Runjaić
- *Pojmovnik antičke arheologije – stručna terminologija iz arheologije antičkoga razdoblja*, projekt HRZZ-a, iz Odjela surađuju Ivana Brač i dr. sc. Tomislava Bošnjak Botica

5.2.3. Istraživačke teme i ciljevi u sljedećem petogodišnjem razdoblju

Nastavak rada na postojećim projektima

Repozitorij metafora hrvatskoga jezika / Croatian Metaphor Repository (voditeljica Kristina Štrkalj Despot)

U okviru projekta *Croatian Metaphor Repository*, kojemu financiranje završava u rujnu 2017. godine, ponajprije će se ostvariti svi zadani ciljevi u skladu s prihvaćenim radnim planom. Nakon završetka projekta nadopunjavanje baze nastaviti će se kao dio temeljne institutske djelatnosti te će se osobito intenzivno raditi na proširenju baze u smjeru leksičko-semantičkoga repozitorija hrvatskoga jezika, koji bi uključivao mnogo veću i razrađeniju bazu semantičkih okvira, predodžbenih shema i kognitivnih primitiva povezanih s odgovarajućim leksičkim jedinicama. Planira se nastavak istraživanja u području metafore u obradbi prirodnoga jezika. S obzirom na recentnost i međunarodnu relevantnost navedene istraživačke teme i dosadašnjih rezultata, očekujemo da će to biti i izvrsna podloga za prijavu novoga projekta za vanjsko financiranje (međunarodno ili domaće) ili za osnivanje centra izvrsnosti za istraživanje odnosa jezika i uma.

Semantic Role Labeling in Slovene and Croatian (voditelji Simon Krek i Kristina Štrkalj Despot)

U okviru projekta predviđaju se tri temeljne zadaće: oblikovanje zajedničkoga hrvatsko-slovenskoga skupa semantičkih oznaka temeljenoga na postojećim sustavima koji se rabe u drugim jezicima; sastavljanje uputa za označivanje i označivanje korpusnoga uzorka te izvođenje prvih eksperimenata automatskoga označivanja s pomoću algoritama strojnoga učenja.

U okviru projekta izradit će se ovi dokumenti, skupovi podataka i alati: zajedničke upute za označivanje semantičkih uloga u slovenskom i hrvatskom jeziku; alati za označivanje semantičkih uloga za označivače na objema stranama; uzorak korpusa za učenje koji je ručno označen kompatibilnim oznakama semantičkih uloga za hrvatski i slovenski jezik te eksperimentalni alati za strojno učenje za automatsko označivanje semantičkih uloga.

Svi će dokumenti, skupovi podataka i alati biti dostupni pod otvorenim licencijama, što je u skladu sa zahtjevima postojećih korpusa za učenje.

Interdisciplinarni model terminološkoga upravljanja – sociokognitivni temelj obradbe strukovnih jezika (voditelj Bruno Nahod)

Izgradit će se terminološki teorijski model koji se zasniva na spoznajama suvremene kognitivne sociolingvistike i empirijskome istraživanju, razvijen za potrebe obradbe i opisa terminološke građe

u velikim višedomenskim terminološkim bankama, što je sasvim inovativno u hrvatskim okvirima, a i šire.

Baza hrvatskih glagolskih valencija (voditeljica Matea Birtić)

U okviru projekta *Baza hrvatskih glagolskih valencija* planira se obrada i mrežno ili tiskano objavljivanje 50 % glagola iz *Baze hrvatskih glagolskih valencija*. Tijekom sljedećega četverogodišnjega razdoblja nužno je pružiti adekvatnu programsku podršku voditeljici i članovima projekta za sustave jednostavnoga i naprednoga pretraživanja u mrežnoj inačici *e-Glava* (<http://ihjj.hr/valencije/>). Tijekom 2015. priređena je kompletna infrastruktura za mrežno objavljivanje, a u tijeku je leksikografska obrada sljedeće semantičke skupine (*glagoli pomicanja i stavljanja*). Cjelovita leksikografska obrada planiranih 900 najčešćih glagola bit će dovršena do 2020. te će biti iznimno važan mrežni resurs IHJJ-a usmjeren na učenje o sintaksi hrvatskoga standardnog jezika (i za strance).

Leksikon hrvatskih prijedloga (voditeljica Ivana Matas Ivanković)

Planira se dovršiti rad na *Leksikonu hrvatskih prijedloga* (izradit će se leksikon prijedloga u kojem će na temelju realne upotrebe i ujednačenom metodologijom biti prikazani prijedlozi u hrvatskome jeziku kako bi se na jednome mjestu i na isti način opisali svi prijedlozi sa svim njihovim semantičkim i sintaktičkim obilježjima)

Hrvatska jezična riznica (voditelji Nikola Ljubešić i Kristina Štrkalj Despot)

Dovršit će se morfosintaktičko označivanje korpusa hrvatskoga jezika 20. i 21. stoljeća metodom strojnoga učenja te će se izraditi novo pretraživačko sučelje.

Korpus hrvatskoga jezika 17., 18. i 19. stoljeća (voditelj Jurica Budja)

U okviru projekta *Korpus hrvatskoga jezika 17., 18. i 19. stoljeća* tijekom 2017. godine postaviti će se razvijeno programsko sučelje obogaćeno višestrukim opcijama pretraživanja i programima za obrađivanje tekstnih podataka. Eksperimentalno će se postaviti tekstovi na kojima će se ispitivati mogućnosti pretraživanja. U 2017. godini postaviti će se tekstovi u korpus s naglaskom na već transkribiranim i računalno obrađenim uz eventualno dorađivanje korpusnih računalnih programa za istančanje pretraživanje korpusa. Tražiti će se financijska potpora da bi se stvorila radna skupina koja će pripremljati tekstove za korpus. Angažirati će se zainteresirane ustanove koje imaju građu prikladnu za korpus. U preostalim godinama nastavilo bi se postavljanje tekstova u korpus s naglaskom na već transkribiranim, ali ne i računalno obrađenim (samo izdanima u knjižnom obličju) te angažiranje zainteresiranih ustanova koje imaju građu prikladnu za korpus.

Izgradnja hrvatskoga strukovnog nazivlja STRUNA

Novi krug prijave projektnih prijedloga HRZZ-u završio je u rujnu 2016. te je počeo rad na odabranim projektima. S tim u skladu obavljat će se projektni terminološki rad. Planira se i dovršavanje nove inačice baze za unos, dorađivanje sustava za mrežno pretraživanje te uključivanje novih semantičkih odnosa u strukturu naziva uz dodatna lingvistička obilježavanja.

Radit će se na razvoju naprednih alata (automatsko izlučivanje kandidata za nazive iz priređenih specijaliziranih korpusa, prilagođen sustav za pretraživanje na mobilnim uređajima, *Struna* kao mobilna aplikacija i mogućnost povezivanja s prijevodnim memorijama i alatima za strojno potpomognuto prevođenje) u suradnji s kolegama i ustanovama specijaliziranim za računalnolingvističke tehnološke inovacije.

I dalje će se raditi na uključivanju terminologije kao znanstvene i stručne discipline na hrvatska veleučilišta i sveučilišta.

Izgradnja hrvatske terminološke infrastrukture (Hrvatski terminološki portal)

Nastavit će se konverzija dokumenata i popunjavanje baze već spremnim terminološkim resursima, uz pojačavanje suradnje s *Leksikografskim zavodom Miroslava Krležę* i *Hrvatskim zavodom za norme*. Uz već uspostavljenu suradnju sa Zajednicom za prevoditeljstvo HGK-a,

uspostaviti će se suradnja sa srodnim dionicima u Republici Hrvatskoj (MVEP, prevoditeljske službe pri EU-u i sl.) i povezivanje s europskim terminološkim resursima.

- Članovi Odjela surađivat će i na projektima drugih odjela (*E-rječnik hrvatskoga jezika*, *Rječnik velikoga i maloga slova*, *Kolokacijska baza hrvatskoga jezika*, *Hrvatsko jezikoslovno nazivlje*, *Govori Hrvatskoga zagorja*) te će sudjelovati u radu institutske podružnice u Metkoviću.

Nove istraživačke teme, projekti i suradnje

- Izraditi će se prijedlog međunarodnoga projekta s temom izgradnje višejezičnoga europskoga leksičko-semantičkoga repozitorija koji bi uključivao kognitivne primitive, predodžbene sheme i semantičke okvire te hijerarhijske (ontologija) i metaforičko-metonimijske odnose među njima te će se prijaviti za financiranje europskih fondova.
- Izraditi će se projektni prijedlog s temom iz morfologije hrvatskih glagola te će se prijaviti kao uspostavni projekt pri Hrvatskoj zakladi za znanost ili na neko drugo vanjsko financiranje.
- Izraditi će se projektni prijedlog s temom objekta i/ili padeža u hrvatskome jeziku te će se prijaviti za vanjsko financiranje (vjerojatno HRZZ-u).
- Izraditi će se projektni prijedlog s temom metafore u strukovnome jeziku i prijaviti na dostupne natječaje za mlade istraživače (npr. na natječaj ESF-a).
- Izraditi će se projektni prijedlog s temom stvaranja računalnoga repozitorija hrvatske tvorbe riječi, s naglaskom na povijesnu tvorbu, uključujući dosadanje spoznaje o konceptualnoj strukturi pojedinih tvorbenih morfema i njihove povijesne potvrde te će se prijaviti za vanjsko financiranje (HRZZ).
- Izraditi će se projektni prijedlog s temom stvaranja računalnoga repozitorija hrvatskih glagolnih prefikasa te će se prijaviti kao projekt u okviru osnovne institutske djelatnosti.
- Pokrenut će se međunarodna suradnja s dvama poljskim sveučilištima (Sveučilište Adama Mickiewicza u Poznaniu i Katoličko sveučilište u Lublinu), i to projektom poljske nacionalne zaklade (*Narodowe Centrum Nauki*) **Harmonia**, koji se bavi temom jezičnoga usvajanja.
- Pokrenut će se službena suradnja s relevantnim europskim terminološkim centrima (npr. katalonski TERMCAT).

Rad u nastavi

- Članovi odjela sudjelovat će u izvođenju nastave na Filozofskome fakultetu Sveučilišta u Zagrebu te na Sveučilištu u Dubrovniku.

Objavljivanje rezultata istraživanja

- Svaki će član odjela objaviti najmanje jedan znanstveni rad na godinu.
- Svake će godine najmanje jedan znanstveni rad biti objavljen u relevantnom stranom jezikoslovnom časopisu.
- Objaviti će se knjiga o povratnim glagolima i konstrukcijama sa se u hrvatskome jeziku.
- Objaviti će se studija o povratnosti u pojedinim slavenskim jezicima (u suradnji sa stranim slavistima).
- Objaviti će se knjiga *Um stručnjaka*.
- Objaviti će se knjiga o jezičnoj politici u hrvatskome pravopisoslovlju.
- Objaviti će se knjiga o morfološkim vrstama hrvatskih glagola.
- Objaviti će se knjiga (kognitivnolingvistička analiza) engleskih i hrvatskih figurativnih konstrukcija u zrakoplovnome jeziku.
- Nastavit će se rad na objavi građe iz krčke notarske baštine u suradnji s Hrvatskim državnim arhivom.
- Objaviti će se knjiga (u sklopu projekta o jezičnom usvajanju): *Reformulation et acquisition de la complexité linguistique. Perspective interlangue* (očekivani dovršetak u prvoj polovici 2017., skupina autora, objava u inozemstvu).
- Objaviti će se knjige: *Rječnik valentnosti psiholoških glagola* i *Pitanje padeža*.

- Objavit će se monografija o glagolnom prefiksu *za-*.
- Objavit će se zbornik radova sa znanstvenoga skupa *Building Figurative Language Repositories* kod uglednoga stranog izdavača (interes je iskazao *John Benjamins Publishing Company*).
- Objavit će se knjiga *Instrumental u hrvatskome jeziku*.

Usavršavanje

- Svaki će član odjela u petogodišnjem razdoblju otići na barem jedno stručno usavršavanje u inozemnu znanstvenu ustanovu.
- Svaki će član odjela u petogodišnjem razdoblju otići na barem jednu domaću i jednu međunarodnu znanstvenu konferenciju.

Popularizacija

- Članovi odjela sudjelovat će u obrazovnom i znanstvenom programu radija i televizije ili pisati članke kojima se popularizira znanost u pisanim medijima te će sudjelovati u uobičajenim popularizacijskim aktivnostima IHJJ-a.

Organizacija konferencija, radionica

- Odjel će organizirati najmanje tri međunarodne konferencije u petogodišnjem razdoblju.
- Odjel će organizirati terminološke radionice.
- Organizirat će se specijalizirane radionice i seminari za istraživače (npr. iz jezičnoga usvajanja, statistike, kognitivne lingvistike, jezičnih tehnologija itd.).

Doktorske disertacije

Očekuje se izrada i obrana najmanje dviju, a najviše četiriju doktorskih disertacija.

5.2.4. Analiza okružja (SWOT analiza)

Snage

Odjel za opće jezikoslovlje ima zadovoljavajući broj projekata financiranih iz vanjskih izvora, vrlo relevantnu suradnju s prestižnim stranim znanstvenim institucijama, zadovoljavajuću mobilnost istraživača te kvalitetu i broj objavljenih radova.

Slabosti

Potrebno je povećati broj prijava na natječaje za vanjsko financiranje projekata te povećati broj radova objavljenih u najrelevantnijim svjetskim jezikoslovnim časopisima.

Mogućnosti

Hrvatska zaklada za znanost najvažnija je mogućnost financiranja odjelnih projekata te će se u sljedećem petogodišnjem razdoblju za financiranje natjecati nekoliko novih odjelnih projektnih prijedloga. Činjenica da je HRZZ iznova pokrenuo natječaje u okviru programa *Izgradnja hrvatskoga strukovnoga nazivlja* velika je prilika da se IHJJ (odnosno Odjel za opće jezikoslovlje s programom STRUNA) iznova dokaže kao središnja nacionalna ustanova za terminološku djelatnost.

Prijetnje

Najveća je prijetnja budućemu odjelnomu radu neizvjesnost zapošljavanja poslijedoktoranada koji su se već dokazali kao vrsni jezikoslovci te su se usko specijalizirali za točno određene zadaće na institutskim projektima (neki su se od njih već dokazali i kao voditelji vlastitih projekata za koje su dobili financiranje i uspješno ih provodili).

5.3. ODJEL ZA POVIJEST HRVATSKOGA JEZIKA I POVIJESNU LEKSIKOGRAFIJU

5.3.1. Temeljna zadaća

U Odjelu za povijest hrvatskoga jezika i povijesnu leksikografiju istražuje se povijest hrvatskoga jezika, pismenosti i jezikoslovlja. Na temelju tisućljetnih pisanih tragova istražuje se fonologija, gramatika i leksik hrvatskoga jezika u različitim razdobljima njegova nastanka, opisuju se hrvatski povijesni književni idiomi (čakavski, štokavski, kajkavski, hibridni), putovi postizanja hrvatskoga jezičnoga zajedništva u povijesti te povijesni putovi koji su vodili prema hrvatskom jezičnom jedinstvu oblikovanjem hrvatskoga standardnog jezika. Predmetom je proučavanja i hrvatska tropismenost (glagoljična, ćirilična i latinična sastavnica) te jezikoslovna baština, odnosno različiti priručnici (od 16. st.) u kojima se nalaze opisi hrvatskoga književnog jezika (rječnici, gramatike, pravopisi). U sklopu Odjela izrađuju se dva povijesna rječnika i druga znanstvena djela u kojima se opisuju hrvatski idiomi u prošlosti i njihova interferencija. Digitaliziraju se, znanstveno istražuju, opisuju i objavljuju dopreporodne gramatike, a postupno se uspostavlja računalno čitljiv povijesni korpus hrvatskoga jezika starijih razdoblja. Osobita se pozornost posvećuje proučavanju povijesne tvorbe riječi.

Najstarije potvrde hrvatskoga jezika raspršene su po različitim pisanim vrelima, a do sada nisu sustavno i cjelovito analizirane. Stoga se u Odjelu unutar projekta *Dokumentacija i interpretacija najstarijih razdoblja hrvatskoga jezika* radi na prikupljanju, opisivanju i interpretaciji najstarijih leksičkih potvrda hrvatskoga jezika.

Odjel surađuje s prestižnim stranim znanstvenim ustanovama na međunarodnim projektima: s Institutom za slavistiku Sveučilišta u Regensburgu i Institutom za slavistiku Humboldtova sveučilišta u Berlinu na projektu *Korpuslinguistik und diachrone Syntax: Subjektkasus, Finitheit und Kongruenz in slavischen Sprachen* (izrađuje se dijakronijski korpus hrvatskoga jezika (CroDi)), sa Sveučilištem u Trstu na projektu *Dizionario Etimologico della Mitologia Greca multilingue online – DEMGOL* (projekt je prinos etimološkim i onomastičkim istraživanjima).

U okviru domaćih suradnja Odjel surađuje na projektu *De imitatione Christi u hrvatskim prijevodima* Katoličkoga bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

Članovi odjela aktivno su uključeni u relevantna međunarodna znanstvena tijela i organizacije (npr. Komisija za tvorbu riječi, Komisija za etnolingvistiku) te u COST akcije iz područja e-leksikografije.

5.3.2. Odjelni projekti i suradnje – zatečeno stanje

U Odjelu za povijest hrvatskoga jezika i povijesnu leksikografiju trenutačno se radi na ovim projektima:

Projekti financirani iz vanjskih izvora

- *Matija Divković u hrvatskoj kulturi* (Zaklada Adris, voditeljica dr. sc. Marijana Horvat)
- *Dokumentacija i interpretacija najstarijih razdoblja hrvatskoga jezika* (DOCINEC) (Hrvatska zaklada za znanost; voditelj dr. sc. Amir Kapetanović)
- *Leksikografska obradba i interpretacija korpusa Rječnika hrvatskoga kajkavskoga književnog jezika* (Europski socijalni fond i Europski strukturni investicijski fondovi, voditeljica dr. sc. Ivana Klinčić)
- *Latinska gramatika Josipa Jurina* (LAGRAJU) (Europski socijalni fond i Europski strukturni investicijski fondovi, voditeljica dr. sc. Vladimira Rezo)

Projekti u okviru temeljne djelatnosti

- *Rječnik hrvatskoga kajkavskoga književnog jezika* (voditeljica dr. sc. Željka Brlobaš)
- *Starohrvatski rječnik i računalni korpus hrvatskoga jezika do konca 16. stoljeća* (voditelj dr. sc. Amir Kapetanović)
- *Dopreporodne hrvatske gramatike* (voditeljica dr. sc. Marijana Horvat)

Međunarodni projekti i suradnje **Projekti**

- *Korpuslinguistik und diachrone Syntax: Subjektkasus, Finitheit und Kongruenz in slavischen Sprachen* (Deutsche Forschungsgemeinschaft – DFG; glavni i odgovorni voditelj projekta prof. dr. Roland Meyer (Institut za slavistiku Humboldtova sveučilišta u Berlinu), potprojekt u Regensburgu vodi prof. dr. Björn Hansen (Institut za slavistiku Sveučilišta u Regensburgu), voditeljica u IHJJ-u dr. sc. Marijana Horvat)
- *Dizionario Etimologico della Mitologia Greca multilingue online* – DEMGOL (Sveučilište u Trstu, voditelj prof. dr. sc. Ezio Pellizer, voditeljica u IHJJ-u dr. sc. Sanja Perić Gavrančić)

Suradnje

- *COST Action: European Network of e-Lexicography* (iz Odjela sudjeluje dr. sc. Martina Kramarić)
- *Komisija za tvorbu riječi* (iz Odjela sudjeluje dr. sc. Barbara Štebih Golub)
- *Komisija za etnolingvistiku* (iz Odjela sudjeluje dr. sc. Amir Kapetanović)

Domaće suradnje

- *De imitatione Christi u hrvatskim prijevodima* (projekt Katoličkoga bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, voditelj dr. sc. Petar Bašić; iz Odjela surađuju dr. sc. Marijana Horvat i dr. sc. Sanja Perić Gavrančić)

5.3.3. Istraživačke teme i ciljevi u sljedećem petogodišnjem razdoblju

Nastavak rada na postojećim projektima

U sljedećem petogodišnjem razdoblju nastaviti će se rad na postojećim odjelnim projektima.

Rječnik hrvatskoga kajkavskoga književnog jezika (voditeljica dr. sc. Željka Brlobaš) obrađuje i prikazuje jezično blago kajkavskoga književnog jezika, koji je od 16. st. do polovine 19. st. bio zajednički književni jezik sjeverozapadnoga dijela Hrvatske, sa Zagrebom kao glavnim političkim i kulturnim središtem. Izradbom Rječnika popunit će se praznina u obradbi i prikazu jednoga razdoblja hrvatskoga jezika dugoga četiri stoljeća, kada je na kajkavskoj narječnoj osnovici funkcionirao kao standardni jezik, prije prihvaćanja standardnoga jezika štokavske strukture.

Starohrvatski rječnik i računalni korpus hrvatskoga jezika do konca 16. stoljeća (voditelj dr. sc. Amir Kapetanović) sustavno bi leksikografski opisao leksik hrvatskoga jezika od 11. stoljeća do posljednjih desetljeća 15. stoljeća. Prezentirao bi sve hrvatske idiome kojima su Hrvati zadovoljavali komunikacijske potrebe u srednjem vijeku, i to ponajprije čakavski i štokavski, a kajkavski bi se udio našao u glagoljaškim zbornicima kao dio hibridnoga književnojezičnoga tipa ili kao kroatizmi u hrvatskim latinskim tekstovima. Izradom toga rječnika pokazat će se leksičko bogatstvo hrvatskoga jezika u srednjem vijeku i potvrditi teze o povezanosti svih hrvatskih idioma te omogućiti uvid u raslojenost hrvatskoga jezika u predstandardnom razdoblju s obzirom na njegovu uporabu u različitim područjima života.

Temeljni dugoročni zadatci: tekstološka / leksikografska / računalna obradba i intepretacija tekstova do konca 16. stoljeća.

U sklopu projekta ***Dokumentacija i interpretacija najstarijih razdoblja hrvatskoga jezika*** (voditelj dr. sc. Amir Kapetanović) najprije će biti prikupljene najstarije leksičke potvrde hrvatskoga jezika u jednu bazu podataka, a prikupljeni primarni podatci opisivat će se metapodacima koji će pomoći u interpretaciji. Takav korpus ili baza još ne postoji. U toj će se bazi odražavati razvoj jezika između 9. i 13. st., neke od najranijih jezičnih izoglosa između hrvatskoga i drugih slavenskih jezika kao i najstarije hrvatske dijalektne izoglose te interakcija sa zapadnoeuropskim, osobito romanskim i germanskim – i istočnoeuropskim kulturnim i jezičnim entitetima. Najstariji onomastički podatci slavenskoga podrijetla imaju važnu ulogu u ovom istraživanju. Istraživanje će biti provođeno uz pomoć tradicionalnih metoda i alata povijesne lingvistike, metoda analize teksta i interpretacije te komparativne metode.

Temeljni srednjoročni zadatci (do srpnja 2018.): dokumentacija i interpretacija najstarijih hrvatskih jezičnih potvrda.

Projekt **Dopreporodne hrvatske gramatike** (voditeljica dr. sc. Marijana Horvat) temelji se na suvremenim gramatikografskim i gramatikološkim spoznajama o hrvatskoj slovničnoj dopreporodnoj tradiciji, a nastavlja se na dosad objavljene pretiske i prijevode slovnica u izdanju IHJJ-a. Uključuje priređivanje, objavljivanje i digitalizaciju hrvatskih dopreporodnih gramatika te analizu rukopisnih gramatika. Cilj je znanstveno istražiti i opisati stare gramatike, učiniti ih dostupnima što širem krugu korisnika i omogućiti njihovu pretraživost. Analiziraju se struktura i gramatikografske metode pojedinih slovnica, kao i kontinuitet hrvatske gramatičke tradicije. Svaka je slovnica biti smještena u širi kontekst hrvatskih i europskih slovnica, što će omogućiti cjelovit uvid u hrvatsku dopreporodnu gramatičku tradiciju unutar europskoga, ponajprije slavenskoga konteksta, pridonijeti spoznaji i usustavljanju dopreporodnoga gramatičkog nazivlja.

U dugoročnome je planu i nastavak suradnje na uspostavi dijakronijskoga korpusa hrvatskoga jezika (CroDi), na Etimološkom rječniku grčke mitologije, na projektu *De imitatione Christi u hrvatskim prijevodima*, u COST akcijama iz područja e-leksikografije.

Zadatci i ciljevi 2017. – 2021.

1. U navedenom je razdoblju planirana autorska leksikografska obradba kajkavskoga korpusa u dijelu abecedarija slova *s*, priprema i objavljivanje 14. sveska *Rječnika hrvatskoga kajkavskoga književnog jezika*; priprema i objavljivanje 15. sveska *Rječnika hrvatskoga kajkavskoga književnog jezika*. Također je planirano objavljivanje znanstvenih, stručnih i popularno-znanstvenih radova.
2. Periodično objavljivati tekstološki (kritički) obrađene i opisane dopreporodne hrvatske tekstove (skupne ili pojedinačne publikacije).
3. Izraditi knjigu *Hrvatska latinica: uvod u paleografiju i tekstologiju latiničke baštine na hrvatskom jeziku*
4. Dovršiti rad na projektu DOCINEC (HRZZ; 2018.).
5. Izraditi monografiju *Najstarije hrvatske jezične potvrde* (radni naslov, 2019.).
6. Izraditi (i po mogućnosti objaviti) prvo izdanje *Starohrvatskoga rječnika* (do 2021., leksikografska obrada dosad obrađenih izvora, dopunjavanje idućih izdanja).
7. Uspostaviti računalni korpus hrvatskoga jezika do konca 16. st., koji bi se mogao u Institutu pretraživati u cijelosti, a internetski ograničeno sve do objave *Starohrvatskoga rječnika* (2. ili 3. izdanja).
8. Kao temeljni kratkoročni zadatak (2017.) planira se:
 - a. objavljivanje prijevoda gramatike Josipa Matijevića *Horvatzka Grammatika oder kroatische Sprachlehre* s pratećom studijom i komentarima
 - b. izrada članka o rukopisnoj gramatici Gašpara Vinjalića *Principi della grammatica, Grammatica prima in lingua Slava, Italiana et Latina*.
9. Kao temeljni srednjoročni zadatak (2017. – 2018.) planira se:
 - c. prirediti i objaviti gramatike: Matija Antun Reljković, *Nova slavonska, i nimacska grammatika. Neue Slavonische und Deutsche Grammatik*; Franjo Marija Appendini, *Grammatica della lingua Illirica...*; Marijan Lanosović, *Uvod u latinsko ricsih slaganje s nikkima nimacskog jezika bilixkama za korist slovinskih mladichah sloxen*
 - d. izraditi monografiju o hrvatskim kajkavskim gramatikama i njihovoj ulozi unutar hrvatskih dopreporodnih gramatika općenito.
10. Članovi Odjela nastaviti će s istraživanjem povijesne tvorbe riječi te objavljivati znanstvene radove (i/ili monografije) iz područja povijesne tvorbe.
11. Članovi Odjela i dalje će raditi na izdavanju časopisa *Hrvatski jezik* te u uredništvu *Rasprava: Časopisa Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje*.

12. Članovi Odjela na mnogim će institutskim zadacima surađivati s članovima drugih odjela Instituta.
13. Članovi Odjela i dalje će biti uključeni u relevantna domaća i međunarodna znanstvena tijela i organizacije te surađivati s domaćim i inozemnim institucijama.

Nove istraživačke teme, projekti i suradnje

1. Dosadašnjemu priređivanju dopreporodnih gramatika planira se dodati priređivanje, objavljivanje i digitalizacija hrvatskih gramatika 19. stoljeća nakon preporoda, a koje još nisu objavljene u nizu *Pretisci*. U ovome se razdoblju osobitu pozornost treba posvetiti računalnoj pretraživosti priređenih gramatika. Uz korpus gramatika hrvatskoga jezika planira se i izrada zasebnoga korpusa dopreporodnih tekstova (na hrvatskome i drugim jezicima) koji bi sadržavao rasprave, komentare ili osvrtne o hrvatskome jeziku (npr. Kašićev predgovor *Ritualu rimskom* iz 1640. godine; Mikaljin predgovor *Blagu jezika slovinskoga* iz 1649. godine; predgovor Kristijanovićevoj slovnici; Mikloušićeva promišljanja o jeziku iz njegova stoljetnika i slično). Okupljeni na jednome mjestu ti će tekstovi dati jasniju sliku o povijesti hrvatske jezikoslovne teorije i jezikoslovnoga nazivlja. Takvi potkorpusi uspostavljeni su kao dio povijesnih korpusa nekih europskih jezika (primjerice francuskoga jezika, v. www.classiques-garnier.com). Također se planira izrada mrežne zbirke znanstvenih radova o povijesti hrvatskoga jezika, prije svega onih teže dostupnih.
2. Od 2017. do travnja 2019.: rad na monografiji o Kašićevu lekcionaru – dr. sc. Barbarić.
3. Rad na rječniku srednjovjekovnih bohemizama preuzetih u starohrvatskim prijevodima sa staročeškoga (14. i 15. st.) – dr. sc. Kramarić
4. Rad na korpusu za rječnik dubrovačkoga govora – dr. sc. Lovrić Jović
5. Jezične analize prijevodnih tekstova pisanih trima stilizacijama hrvatskoga jezika (čakavskom, štokavskom i kajkavskom) – dr. sc. Horvat, dr. sc. Perić Gavrančić, dr. sc. Štebih Golub – *De imitatione Christi* u Marulićevu, Kašićevu, anonimnom dubrovačkom i Krištolovčevu prijevodu

Rad u nastavi

- Članovi Odjela sudjelovat će u izvođenju nastave na Filozofskome fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, na doktorskome studiju Povijest i dijalektologija hrvatskoga jezika Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Rijeci i IHJJ-a, na Hrvatskim studijima u Zagrebu.

Objavljivanje rezultata istraživanja

- Objavit će se pretisak gramatike Josipa Voltića *Grammatica Illirica* s pratećom studijom, prijevodom i transkripcijom.
- Objavit će se prijevod gramatike Josipa Matijevića *Horvatzka Grammatika oder kroatische Sprachlehre* s pratećom studijom i komentarima.
- Svaki će član Odjela godišnje objaviti najmanje jedan znanstveni rad.
- Poticat će se objavljivanje znanstvenih radova u relevantnim stranim jezikoslovnim časopisima.
- Planirano je objavljivanje 14. i 15. sveska *Rječnika hrvatskoga kajkavskoga književnog jezika*.
- Planirano je objavljivanje knjige *Hrvatska latinica: uvod u paleografiju i tekstologiju latiničke baštine na hrvatskom jeziku*.
- Planirano je objavljivanje monografije *Najstarije hrvatske jezične potvrde* (radni naslov).
- Moguće je objavljivanje prvoga izdanja *Starohrvatskoga rječnika*.
- Planirano je objavljivanje monografije o hrvatskim kajkavskim gramatikama i njihovoj ulozi unutar hrvatskih dopreporodnih gramatika općenito.
- Planirano je objavljivanje gramatika Matije Antuna Reljkovića (*Nova slavonska, i nimacska grammatika. Neue Slavonische und Deutsche Grammatik*), Franje M. Appendinija (*Grammatica della lingua Illirica...*), Marijana Lanosovića (*Uvod u latinsko ricsih slaganje s nikkima nimacskog jezika bilixkama za korist slovinskih mladichah sloxen*) s pratećim studijama.

Usavršavanje

- Svaki će član Odjela u petogodišnjem razdoblju otići na barem jednu domaću i jednu međunarodnu znanstvenu konferenciju.
- Članovi Odjela ići će na stručna usavršavanja u inozemne znanstvene ustanove.

Popularizacija

- Članovi Odjela sudjelovat će u obrazovnom i znanstvenom programu radija i televizije, pisati članke kojima se popularizira znanost, držati predavanja na stručnim skupovima i tribinama te sudjelovati u uobičajenim popularizacijskim aktivnostima IHJJ-a.
- Kao prilog poticaju javnosti za zanimanje za povijesnojezične teme u planu je uspostava portala znanstveno-popularnoga sadržaja.
- Članovi Odjela svojim će prilogima sudjelovati u znanstveno-popularnom časopisu *Hrvatski jezik*.

Organizacija konferencija, radionica

- Odjel će u petogodišnjem razdoblju organizirati barem jednu međunarodnu konferenciju
- Odjel će kroz podružnicu Instituta u Dubrovniku organizirati leksikografske radionice.

Doktorske disertacije

Očekuje se izrada i obrana jedne doktorske disertacije.

5.3.4. Analiza okružja (SWOT analiza)

Snage

U Odjelu za povijest jezika i povijesnu leksikografiju trenutačno radi deset suradnika u zvanjima od znanstvenoga suradnika do znanstvenoga savjetnika te jedna novakinja. Svi su suradnici visokospecijalizirani i pokrivaju raznolika područja (povijesnu leksikografiju, povijesnu fonologiju, morfologiju, sintaksu, tvorbu riječi, tekstologiju, korpusnu lingvistiku). Članovi Odjela renomirani su znanstvenici s velikim brojem monografija, znanstvenih i znanstveno-popularnih radova te velikim brojem sudjelovanja na konferencijama. Njihova je znanstvenička aktivnost kontinuirano usmjerena i na suradnju s drugim domaćim i inozemnim znanstvenicima i institucijama.

Slabosti

Potrebno je povećati broj projekata koji se financiraju iz vanjskih izvora te povećati broj radova objavljenih u najrelevantnijim svjetskim jezikoslovnim časopisima.

Mogućnosti

Hrvatska zaklada za znanost najvažnija je mogućnost financiranja odjelnih projekata te će se u sljedećem petogodišnjem razdoblju poticati prijavljivanje odjelnih projekata na natječaje HRZZ-a, također i na natječaje za bilateralne projekte koje sufinancira RH te na natječaje Zaklade Adris.

Prijetnje

Odjel ima samo šest trajno zaposlenih suradnika (dr. sc. Brlobaš, dr. sc. Horvat, dr. sc. Kapetanović, dr. sc. Lovrić Jović, dr. sc. Perić Gavrančić, dr. sc. Štebih Golub). Za dvoje poslijedoktoranada (dr. sc. Barbarić, dr. sc. Kramarić) nije izvjesno hoće li biti odobreno radno mjesto nakon što im isteknu potpore MZOS-a. Dvije poslijedoktorandice (dr. sc. Klinčić, dr. sc. Rezo) radile su na projektima koje je financirao Socijalni fond Europske unije, a koji su završeni u rujnu 2016. godine. Odjel ima samo jednu novakinju (Martinu Horvat). Rad na dvama leksikografskim projektima osobito je otežan zbog nedostatka suradnika (*Starohrvatski rječnik i računalni korpus hrvatskoga jezika do konca 16. stoljeća*, *Rječnik hrvatskoga kajkavskoga književnog jezika*). Stoga bi rad Odjela u skoroj budućnosti mogao biti bitno otežan.

5.4. ODJEL ZA DIJALEKTOLOGIJU

5.4.1. Temeljna zadaća

Temeljna je zadaća Odjela za dijalektologiju prikupljanje i sustavna obrada hrvatske narječne građe. S obzirom na dijalektološku razvedenost hrvatskoga jezika osnivanjem podružnica IHJ-a u Rijeci, Čakovcu, Metkoviću, Stonu i Dubrovniku znatno je olakšano terensko istraživanje građe. Osim terenskim istraživanjima, odjel surađuje s amaterima i profesionalcima koji pišu rječnike mjesnih govora te im pruža znanstvenu i stručnu pomoć u obradi građe (akcentuacija, fonologija, geneza govora...). Osim istraživanja govora u Hrvatskoj, odjelna je zadaća i istraživanje govora Hrvata izvan Republike Hrvatske. S obzirom na to da se u IHJ-u čuva najvrjednija dijalektološka građa koju ponajprije reprezentira građa prikupljena upitnicima za jezični atlas, odjelna je zadaća čuvati tu građu te ju pripremiti za javno, mrežno objavljivanje.

5.4.2. Odjelni projekti i suradnje – zatečeno stanje

U Odjelu za dijalektologiju trenutačno se radi na ovim projektima:

Projekti u okviru osnovne djelatnosti

Govori Hrvatskoga zagorja (voditeljica dr. sc. Anita Celinić)

Rječnik govora Bednje (voditelj: dr. sc. Željko Jozić)

Rječnik štrigovske skupine govora

Rječnik kotoripske skupine govora

Digitalizacija Rječnika kajavaca ikavaca

Ostali institutski projekti

Članovi Odjela sudjeluju i u radu ovih institutskih projekata:

Rječnik velikoga i maloga početnog slova (voditeljica Goranka Blagus Bartolec)

Mali školski pravopis (voditeljice Lana Hudeček i Milica Mihaljević)

Religijski pravopis (voditeljice Lana Hudeček i Milica Mihaljević)

Kolokacijska baza hrvatskoga jezika (voditeljica Goranka Blagus Bartolec)

Korpus hrvatskoga jezika 17., 18. i 19. stoljeća (voditelj Jurica Budja)

STRUNA

Međunarodni projekt/Projekt HRZZ-a (nositelj HAZU):

Općeslavenski lingvistički atlas

Projekti u suradnji s drugim ustanovama

Zvučni atlas germanizama (voditelj dr. sc. Velimir Piškorec); projekt potpomogao Austrijski kulturni forum (nositelj Filozofski fakultet, Zagreb)

Zvučni atlas hrvatskih govora (<http://hrvatski-zvucni-atlas.com/>) (voditelj dr. sc. Velimir Piškorec); projekt potpomoglo Ministarstvu kulture RH (nositelj Filozofski fakultet, Zagreb)

Prilozi za istraživanje čakavskih dijalekata na području zapadne Hrvatske (voditeljica: prof. dr. Silvana Vranić, Filozofski fakultet, Rijeka)

Rad u nastavi

Članovi odjela održavaju nastavu na dodiplomskom, diplomskom i poslijediplomskom studiju Sveučilišta u Zagrebu i Sveučilišta u Rijeci.

5.4.3. Istraživačke teme i ciljevi u sljedećem petogodišnjem razdoblju

- Nastavit će se istraživanja mjesnih govora u okviru financijskih i organizacijskih mogućnosti (Hrvatsko zagorje, Makarsko primorje, Sinjska krajina, Neretvanska dolina, Moslavina te ciljane pojedinačna terenska istraživanja potrebna za izradu lokalnih rječnika).
- Nastavit će se istraživanja štokavskih i kajkavskih govora za *Hrvatski jezični atlas* u skladu s financijskim mogućnostima.
- Izdat će se knjiga čakavskih fonoloških opisa.
- Radit će se na rječnicima pojedinih mjesnih govora/skupina govora u suradnji s lokalnom zajednicom (bednjanski rječnik, rječnik štrigovske skupine govora, dubrovački rječnik, splitski rječnik) uključujući i digitalizaciju postojećih rječnika koji su se radili u suradnji s IHJJ-om (rječnik kajkavske ikavštine, blatski rječnik) koja će uključivati i zvučni rječnik.
- Pratit će se i ažurirati podatci o govorima upisanima na Listu nematerijalnih kulturnih dobara RH (istraživanja, popularno-znanstveni radovi, medijska vidljivost), stvarat će se mrežni resursi dostupni javnosti u kojima će biti osnovni podatci o svakom dobru, zvučna prezentacija svakoga od njih organizirana prema jednakim tematskim kriterijima te aktivnosti koje se poduzimaju s ciljem očuvanja pojedinoga govora/skupine govora.
- Nastavit će se suradnja na izvaninstitucijskim dijalektološkim projektima (OLA, ALE, Hrvatski zvučni atlas...).

Objavlivanje rezultata istraživanja

- objava deset monografija na temelju istraživanja odjelnih suradnika
- objava pet rječnika/monografija u suradnji s lokalnim zajednicama
- objavlivanje školskih priručnika iz dijalektologije
- objava mrežnoga resursa ***Narodni govor – nematerijalno kulturno dobro***
- objava digitalizirane upitničke građe

5.4.4. Analiza okružja (SWOT analiza)

Snage

- dobna struktura (34 – 46 godina)
- akademski znanstveni stupanj (7 doktora znanosti)
- iskustvo rada s lokalnim zajednicama
- uspješnost u predavljanju javnosti rezultata istraživanja (javna predavanja; mediji)
- veliko iskustvo u interdisciplinarnom radu i suradnji
- rad u podružnicama IHJJ-a (blizina terena, popularizacija u lokalnoj zajednici)

Slabosti

- nedovoljan broj stalno zaposlenih (troje od sedmero suradnika)

- nedovoljna suradnja s ustanovama u RH koje također imaju odjele/katedre za dijalektologiju
- nedovoljna suradnja s međunarodnim ustanovama koje imaju odjele za dijalektologiju
- nedovoljna iskorištenost računalne lingvistike u prikazivanju rezultata istraživanja
- neiskustvo u vođenju velikih projekata
- zbog suradnje na projektima koje pokreću lokalne zajednice slabije su vidljivi rezultati samih odjelnih projekata

Mogućnosti

- povezivanje s kulturnim i obrazovnim institucijama na prikupljanju i obradi građe s kulturno-antropološkim i pedagoškim aspektom
- suradnja s lokalnim zajednicama i amaterima na sastavljanju dijalektalnih rječnika i razlikovnih gramatika
- interdisciplinarna suradnja (etnologija, kulturna antropologija, povijest...)
- međunarodna suradnja na lingvističkim/dijalektološkim i kulturološkim projektima
- dobivanje projekata koje financiraju domaće i/ili strane zaklade

Prijetnje

- istek ugovora o radu za zaposlenike koji su primljeni na određeno vrijeme te nemogućnost zapošljavanja novih kolega
- zbog velikih računalnih potreba trebalo bi zaposliti računalnoga stručnjaka sa znanjem računalne lingvistike da bi se golema građa koju odjel ima i koju i dalje skuplja pohranila na pravi način, a i učinila javno dostupnom, a pretraživom prema različitim kriterijima (ograničeno javno dostupno)

5.5. ODJEL ZA ONOMASTIKU I ETIMOLOGIJU

5.5.1. Temeljna zadaća

Prikupljanje i proučavanje hrvatske imenske baštine

Temeljna je zadaća Odjela za onomastiku i etimologiju prikupljanje i sustavna obrada hrvatske imenske baštine. Imena su svjedoci prošlosti, jezičnih i izvanjezičnih mijena i utjecaja. Nerijetko su ona i jedini tragovi jezika mnogih naroda koji su obitavali na prostoru današnje Hrvatske. U Odjelu za onomastiku i etimologiju prikuplja se i obrađuje suvremena i povijesna imenska građa (toponimijska, antroponimijska i druga) s hrvatskoga područja te s područja izvan granica Hrvatske na kojima žive Hrvati, u prvome redu s područja Bosne i Hercegovine. Imenska se građa sustavno prikuplja terenskim istraživanjima te ekscerpiranjem povijesnih i drugih vrela i zemljovida. Imena se pohranjuju u baze podataka te se izrađuju rječnici toponima, prezimena i osobnih imena s njihovim povijesnim potvrdama i etimološkom raščlambom, odnosno proučava se podrijetlo, nastanak i rasprostranjenost imena.

U Odjelu se provode i sustavna etimološka istraživanja hrvatske imenske i leksičke građe. Izrađuje se etimološki rječnik standardnoga hrvatskoga jezika koji obuhvaća i dijalektnu te onomastičku građu.

5.5.2. Odjelni projekti i suradnje – zatečeno stanje

U sklopu navedenih zadataka suradnici na Odjelu za onomastiku i etimologiju ostvarili su veći broj međuodjelnih, međuinstitucijskih i međunarodnih projekata i suradnji:

1. međuodjelnja suradnja

- na projektu DOCINEC (Dokumentiranje i interpretiranje najstarijih razdoblja hrvatskoga jezika) pri HRZZ-u (do 2018.), voditelj dr. sc. Amir Kapetanović

- na projektu *Rječnik velikoga i maloga početnog slova*
- na projektu *Konceptualni rječnik hrvatskih somatskih frazema*
- na projektu *Rječnik štrigovske skupine govora*
- na projektu *Rječnik kotoripske skupine govora*

2. međuinstitucijska suradnja

- s Leksikografskim zavodom M. K. na projektu *Rječnik stranih zemljopisnih imena*
- s većim brojem lokalnih ogranaka Matice hrvatske i sa zavičajnim udrugama
- sa *Zavodom za povijesne znanosti HAZU-a u Dubrovniku*
- s *Centrom za jadranska onomastička istraživanja u Zadru*
- s *Centrom za komparativnohistorijske i interkulturalne studije* na projektima: *Triplex confinium*, *Hrvatska višegraničja u euromediteranskom kontekstu*, *Atlas hrvatske povijesti ranoga novog vijeka*, *razvoj platforme za lokalnu i mikrohistoriju*
- na projektu *Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu Antroponimi u reklamama: semiotički pristup*

3. međunarodna suradnja

- na projektu *Poredbena analiza hrvatskih i slovenskih egzonima (Primerjalna analiza hrvaških in slovenskih eksonimov)* (s Leksikografskim zavodom Miroslav Krleža i Znanstvenoraziskovalnim centrom Slovenske akademije znanosti in umetnosti iz Ljubljane)
- s istraživačkom mrežom *National and Intermediary Structures in Europe*
- na projektu *Digital Infrastructure of National movements in Europe*
- s *Institutom za društvenu i ekonomsku historiju u Beču* (Institut für Wirtschaft und Sozialgeschichte, Universität Wien)
- na projektu *Općeslavenski lingvistički atlas i Europski lingvistički atlas pri HRZZ-u* (do 2018.), voditelj akademik Ranko Matasović
- na projektu *Dizionario Etimologico della Mitologia Greca* (voditelj prof. Ezio Pellizer; unutarinstitutska voditeljica dr. sc. Sanja Perić Gavrančić)
- na projektu *Trajnostno upravljanje z vodami med Muro in Dravo / Održivo upravljanje vodama između Mure i Drave*
- na projektu *Text-Image Relations in Print Advertisements* na Filozofskome fakultetu Sveučilišta u Zagrebu u sklopu bilateralne znanstvene i tehničke suradnje između Hrvatske i Austrije
- na projektu *Interreg Europe (Hrvatska – Slovenija)* u sklopu zaštite nematerijalne kulturne baštine

4. rad u nastavi

Odjelni suradnici održavaju nastavu na dodiplomskim, diplomskim i poslijediplomskim studijima na Sveučilištu u Zagrebu i Sveučilištu u Rijeci.

5.5.3. Istraživačke teme i ciljevi u sljedećem petogodišnjem razdoblju

- obrada suvremenih hrvatskih osobnih imena u bazi TchwaneLex
Temeljni je cilj ovoga projekta, koji je započeo 2014. godine pod vodstvom dr. sc. Ankice Čilaš Šimpraga, izrada baze suvremenih hrvatskih osobnih imena. U nju su uključena imena s više od 100 nositelja (na temelju Popisa stanovništva RH 2011.), a iznimno i ona s manjom učestalošću, a koja su tvorbeno i etimološki povezana s imenima već uvrštenima u bazu. Riječ je o više od 3000 osobnih imena.
- nastavak obrade suvremenih hrvatskih toponima u bazi TchwaneLex
Projekt je započeo 2008. godine u sklopu projekta *Onomastička i etimologijska istraživanja hrvatskoga jezika* koji je vodila dr. sc. Dunja Brozović Rončević. Nakon trogodišnje stanke planira se nastavak rada.

- terensko istraživanje suvremene hrvatske toponimije i antroponimije
 - arhivsko istraživanje povijesne toponimije i antroponimije
 - izgradnja hrvatskoga onomastičkog nazivlja
 - oblikovanje istraživačkoga povijesno-onomastičkog nazivlja u sklopu projekta Strukovni rječnik pomoćnih povijesnih znanosti
 - izrada onomastičke bibliografije
 - izrada 2. sveska etimološkoga rječnika hrvatskoga standardnog jezika
- Kako je pod vodstvom akademika prof. dr. sc. Ranka Matasovića prvi svezak rječnika (A do NJ), koji sadržava više od 9000 natuknica, dovršen u prvoj polovici 2015. godine te objavljen u studenome 2016., a sad se priprema za tisak, planira se izrada drugoga sveska (O do Ž).
- razvoj teorijskih koncepata i modela interdisciplinarnoga povijesno-onomastičkog istraživanja
 - razvoj koncepata, modela i alata iz područja digitalne humanistike
 - standardizacija zemljopisnih imena u Hrvatskoj i svijetu
 - popularizacija rezultata znanstvenih istraživanja
 - suradnja s lokalnim zajednicama te uključivanje tijela lokalnih zajednica u projekte publiciranja rezultata istraživanja te poticanje njihove suradnje u znanstveno-istraživačkom radu Odjela; preko podružnica IHJJ-a u Čakovcu i Metkoviću nastaviti suradnju s lokalnim zajednicama te istraživanja kojima Institut pridonosi razvoju znanosti u manjim hrvatskim sredinama

Odjelni su suradnici svjesni društvene uloge jezikoslovne znanosti i onomastike kao njezine poddiscipline te su dosad bili izrazito angažirani na popularizaciji rezultata znanstvenih istraživanja sudjelujući u radijskim i televizijskim emisijama, pišući tekstove za dnevne i tjedne novine ili za popularno-znanstveni časopis *Hrvatski jezik*. Usto sudjeluju na tribinama i predavanjima u kojima se popularizira znanost.

Također je na Odjelu započet rad na standardizaciji zemljopisnih imena u Hrvatskoj i svijetu.

Naime, standardizacija zemljopisnih imena rijetko je u fokusu jezičnih priručnika te školskih i sveučilišnih nastavnih programa, a pitanja u vezi s tom temom najčešće se pojavljuju rubno u sklopu drugih standardoloških tema (najčešće u pravopisnim priručnicima u poglavljima o pisanju velikoga i maloga početnog slova te u poglavlju o prilagođivanju stranih imena). Kako se u udžbenicima različitih školskih predmeta te u medijima i leksikografskim vrelima pojavljuje po nekoliko imenskih likova koji se odnose na isti zemljopisni objekt, potreban je sustavan rad na standardizaciji zemljopisnih imena u suradnji s drugim odjelima Instituta, ponajprije s Odjelom za hrvatski standardni jezik.

Uz ostalo na Odjelu se radi na razvoju koncepata, modela i alata iz područja digitalne humanistike, posebice geografskih informacijskih sustava i baza podataka (u svrhu razvoja istraživačkih alata) s ciljem unapređenja istraživanja.

Objavljivanje rezultata istraživanja

- objava *Rječnika suvremenih hrvatskih osobnih imena*
- obrada onomastičkoga nazivlja u sklopu projekta *Hrvatskoga jezikoslovnog nazivlja* i objava e-knjige
- objava deset toponomastičkih i antroponomastičkih monografija te knjiga s drugih tematskih područja na temelju istraživanja odjelnih suradnika:
 1. Mislav Benić: *Gramatika govora Kukljice*
 2. Branimir Brgles: *Ljudi i prostor susedgradsko-stubičkog vlastelinstva u srednjem i ranom novom vijeku*
 3. Branimir Brgles: *Povijesna antroponimija brdovečkog prigorja*
 4. Ankica Čilaš Šimpraga: *Antroponimija Promine*
 5. Ankica Čilaš Šimpraga: *Toponimija Promine*
 6. Joža Horvat: *Toponimija ludbreške Podravine*
 7. Dubravka Ivšić: *Predslavenski sloj u hrvatskoj toponimiji*
 8. Domagoj Vidović: *Rodu o jeziku i pokoja fraška*
 9. Domagoj Vidović: *Toponimija Popova*

10. Ines Virč: *Uvod u hidronimiju Međimurja*

- izrada monografije o suvremenoj toponimiji u Dalmaciji na temelju rada u bazi suvremenih toponima
- izrada 2. sveska *Etimološkoga rječnika hrvatskoga književnog jezika*
- objavljivanje e-knjige onomastičke bibliografije 2000. – 2020.
- nastavak istraživanja povijesne toponimije i antroponimije na području sjeverozapadne Hrvatske te publiciranje zaključaka provedenih istraživanja
- oblikovanje istraživačke povijesno-onomastičke terminologije u okviru projekta Strukovni rječnik pomoćnih povijesnih znanosti

5.5.4. Analiza okružja (SWOT analiza)

Snage

- dobna struktura (28 – 46 godina)
- akademski znanstveni stupanj (6 doktora znanosti i jedan doktorand)
- iskustvo rada na projektima HRZZ-a (dvoje suradnika)
- obrazovna i istraživačka svestranost (kroatistika, povijest, opća lingvistika, hispanistika, klasična filologija, germanistika)
- izrazita uspješnost u predavljanju javnosti rezultata istraživanja (elektronički i tiskani mediji na nacionalnoj i lokalnoj razini te javna predavanja)
- veliko iskustvo u suradnji na međuodjelnim projektima (s Odjelom za standardni hrvatski jezik, Odjelom za opće i računalno jezikoslovlje, Odjelom za dijalektologiju, Odjelom za povijest jezika i povijesnu leksikografiju)
- rad u podružnicama IHJJ-a (dvoje suradnika voditelji su institutskih podružnica)

Slabosti

- nedovoljan broj zaposlenih na stalnome radnom mjestu (samo dvoje od sedmero suradnika)
- nedostatak projekata koji nisu financirani iz sredstava Instituta
- neiskustvo vođenja natječajnih i međunarodnih projekata
- zbog suradnje na projektima drugih institutskih odjela slabije su vidljivi rezultati samih odjelnih projekata

Mogućnosti

- interes javnosti za projekte popularizacije onomastičkih istraživanja
- interdisciplinarno i međunarodno zamišljeni projekti i suradnje
- mogućnost suradnje s lokalnim zajednicama

Prijetnje

- gubitak suradnika zbog nemogućnosti primanja na stalno radno mjesto
- ako se ne unaprijedi infrastruktura (računala) doći će do zastarijevanja, što bi moglo znatno usporiti rad na projektima

6. PLAN ORGANIZACIJSKOGA RAZVOJA IHJJ-a

Radi ostvarenja strateških ciljeva IHJJ će pokrenuti mnogobrojne inicijative i mjere. Te se mjere oslanjaju na postojeće snage IHJJ-a, uklanjanju se slabosti i prijetnje te se pokušavaju optimalno iskoristiti mogućnosti. Glavne aktivnosti za ostvarenje strateških ciljeva vezane su uz:

1. financiranje projekata iz vanjskih izvora
2. osnivanje znanstvenih centara izvrsnosti
3. politiku zapošljavanja
4. financijsku disciplinu i kontrolu
5. poboljšanje procedura i administrativne potpore
6. popularizaciju i promidžbene aktivnosti IHJJ-a
7. osnivanje Međunarodnoga znanstvenoga savjeta

6.1 Financiranje projekata iz vanjskih izvora

Prioritet je Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje dobivanje kompetitivnih projekata. To se odnosi na izvore kao što su Hrvatska zaklada za znanost, Obzor 2020, ESF, bilateralni projekti itd. Stimulirat će se prijavljivanje na vanjske fondove, a nagrađivati njihovo dobivanje i uspješan završetak.

6.1.1. Znanstveni centri izvrsnosti

Cilj osnivanja znanstvenih centara izvrsnosti u IHJJ-u jest prepoznati i vrednovati istraživače i znanstvena istraživanja koja nose inovativnost, potencijal otkrića odnosno moguću prekretnicu u znanstvenom istraživanju, a uz to su međunarodno relevantna u smislu kvalitete i vizije.

Osnivanje takvih centara mogućnost je za dodatan izvor financiranja znanstvenoistraživačkoga rada te je u skladu sa strateškim potrebama i prioritetima Republike Hrvatske, odnosno ciljevima strategije Obzor 2020. Svrha rada znanstvenih centara izvrsnosti jest unaprijediti hrvatsku znanost i ojačati njezino uključivanje u europski istraživački prostor, odnosno potaknuti sudjelovanje u europskim i drugim međunarodnim istraživačkim programima.

IHJJ će u petogodišnjem razdoblju poslati barem dvije prijave na natječaje za osnivanje znanstvenih centara izvrsnosti (ako natječaji budu raspisivani).

6.2. Politika zapošljavanja

Donijet će se jasniji kriteriji odabira najboljih kandidata koji se predlažu za trajno zapošljavanje u IHJJ-u.

Odabir kandidata temeljit će se na ocjeni:

- znanstvene produktivnosti i izvrsnosti kandidata
- doprinosa kandidata provedbi navedenih znanstvenih tema
- rada na postojećim kompetitivnim nacionalnim i međunarodnim projektima i mogućnosti dobivanja novih projekata financiranih iz vanjskih izvora
- rada na projektima koji se provode u okviru temeljne institutske djelatnosti
- mogućnosti jačanja prisutnosti IHJJ-a u razvoju i primjeni naprednih tehnologija za razvoj jezičnih tehnologija
- mobilnosti i znanstvenoga rada u međunarodnim znanstvenim institucijama izvan Republike Hrvatske (ovisno o pojedinačnim odjelnim strategijama).

S obzirom na postojeće razvojne koeficijente za zapošljavanje novih doktoranada, poslijedoktoranada te znanstvenih i stručnih suradnika očekujemo da ćemo do isteka ovoga petogodišnjega razdoblja osigurati zapošljavanje znanstvenih suradnika, što bi omogućilo dugoročno nesmetano provođenje znanstvenih ciljeva jer je riječ o velikom broju već oblikovanih i usko specijaliziranih stručnjaka.

Određen dio razvojnih koeficijenata iskoristit će se za pomlađivanje znanstvenoga kadra zapošljavanjem novih doktoranada i poslijedoktoranada. Novi doktorandi zapošljavat će se i iz sredstava Hrvatske zaklade za znanost u okviru natječaja za mentore doktorandima.

S obzirom na to da o zapošljavanju Institut ne odlučuje samostalno, nego o zapošljavanju odlučuje mjerodavno ministarstvo, navedeni planovi samo su smjernice i ovise o odlukama ministarstva.

6.3. Financijska disciplina i kontrola

Radi boljeg financijskog upravljanja i pregleda nad cjelinom poslovanja, bolje usklađenosti organizacijskih jedinica te učinkovitije koordinacije poslovnih procesa u navedenom razdoblju uvest će se sustav unutarnjih kontrola sukladno pozitivnim zakonskim propisima i uputama Središnje harmonizacijske jedinice pri Ministarstvu financija.

6.4. Poboljšanje procedura i administrativne potpore

Kako bi se poboljšala učinkovitost i racionalnost upravljanja institucijom, pokrenut će se donošenje pravilnikā i vezanih dokumenata, čije će prihvaćanje jasnije definirati procedure i pojednostaviti procese. Neki od pravilnika koji nedostaju, a koji će se donijeti već u prvim godinama petogodišnjega razdoblja jesu:

- pravilnik o izdavačkoj djelatnosti
 - pravilnik o nagrađivanju djelatnika IHJJ-a
 - pravilnik o donacijama
 - pravilnik o vanjskom angažmanu zaposlenika IHJJ-a u nastavi i privatnim komercijalnim aktivnostima
- itd.

Kako bi se učinkovitije i bolje pratili projekti, izmijenit će se sistematizacija i organizacijska struktura osnivanjem Projektnoga ureda (ako IHJJ za to dobije odobrenje mjerodavnoga ministarstva).

6.5. Popularizacija i promidžbene aktivnosti IHJJ-a

U proteklom petogodišnjem razdoblju IHJJ se iznimno istaknuo u području popularizacije i promidžbe znanosti, a to će i nadalje ostati jedna od važnih aktivnosti IHJJ-a.

IHJJ je pokrenuo *Mjesec hrvatskoga jezika* u okviru kojega se organizira niz događanja i promidžbenih aktivnosti te *Dane otvorenih vrata* koji su uvijek vrlo posječeni.

6.6. Osnivanje Međunarodnoga znanstvenog savjeta

Kako bi se podigla razina i kontrola kvalitete znanstvenih istraživanja, osnovat će se Međunarodni znanstveni savjet, koji će na poziv ravnatelja sudjelovati u procjeni kvalitete i važnosti znanstvenih istraživanja te predlagati mjere za podizanje kvalitete istraživanja, pokretanje novih smjerova međunarodne suradnje i strateške smjerove istraživanja u sljedećem razdoblju.

7. POKAZATELJI USPJEŠNOSTI PROVEDBE STRATEŠKOGA PROGRAMA ZNANSTVENIH ISTRAŽIVANJA

1. Brojčani pokazatelji znanstvene produktivnosti

U sljedećih pet godina IHJJ očekuje povećanje pokazatelja uspješnosti

1.1. Povećati prosječan broj objavljenih znanstvenih radova u petogodišnjem razdoblju u časopisima koji su indeksirani u bazama podataka Web of Science, Scopus, A1 i A2. **Očekivani porast u petogodišnjem razdoblju: 5 %**

1.2. Povećati broj znanstvenih radova objavljenih u stranim časopisima koji su indeksirani u bazama podataka Web of Science ili Scopus. **Očekivani porast u petogodišnjem razdoblju: 5 %**

2. Ukupno realizirana sredstva kroz tuzemne i inozemne projekte

Planira se povećanje sredstava kroz tuzemne i inozemne projekte. **Očekivani porast u petogodišnjem razdoblju: 5 – 10 %**

3. Mobilnost istraživača

Planira se povećanje broja vanjskih i unutarnjih mobilnosti istraživača. **Očekivani porast u petogodišnjem razdoblju: 5 %**

Prijedlog Strateškoga programa znanstvenih istraživanja Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje 2017. – 2021. izradila je uprava Instituta (ravnatelj dr. sc. Željko Jozić i pomoćnica ravnatelja dr. sc. Kristina Štrkalj Despot) u suradnji s voditeljima znanstvenih odjela Instituta: dr. sc. Milicom Mihaljević, dr. sc. Marijanom Horvat i dr. sc. Ankicom Čilaš Šimpraga te voditeljicom Službe za računovodstvo i financije Zdenkom Kralik, dipl. oec. Znanstveno vijeće Instituta o prijedlogu je raspravljalo i usvojilo ga na 1. sjednici Znanstvenoga vijeća, održanoj 24. siječnja 2017. godine.